

DZIAŁ XXII

PIENIĄDZ I BANKI.

RYNEK GIEŁDOWY.

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ.

OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE

CHAPTER XXII

MONEY AND BANKS.

THE STOCK MARKET.

INSURANCE COMPANIES.

OPEN PENSION FUNDS

Uwagi ogólne

Pieniądz i banki

1. Dane prezentowane w tabl. 1—5 podaje się w dostosowaniu do wymogów Europejskiego Banku Centralnego.

2. Pieniądz jest kreowany w systemie monetarnych instytucji finansowych, a zmiany stanu i struktury pieniądza są rejestrowane w bilansie monetarnych instytucji finansowych. Przez **monetarne instytucje finansowe** rozumie się Bank centralny (NBP) i pozostałe monetarne instytucje finansowe (obecnie w Polsce pojęcie to obejmuje jedynie banki).

Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych zawiera zagregowane informacje dotyczące działalności NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych (banków).

3. Aktywa (tabl. 1, 2 i 3) prezentowane są w ujęciu brutto, tzn. bez pomniejszania należności o utworzone rezerwy, umorzenia i odpisy aktualizacyjne (wyjątek stanowią papiery wartościowe, które wykazano według ceny rynkowej).

4. Do głównych pozycji **aktywów** bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych zalicza się:

1) aktywa zagraniczne, tj. wszystkie aktywa w złotych i dewizach dotyczące nierezydentów;

2) kredyty, pożyczki i inne należności, tj. kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, odsetki zapadłe, należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz inne należności od podmiotów krajowych:

— od **sektora instytucji rządowych i samorządowych**, do którego zalicza się: instytucje rządowe, szczebla centralnego (z wyłączeniem jednostek działających w sferze ubezpieczeń społecznych), instytucje samorządowe i fundusze ubezpieczeń społecznych, tj. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) oraz zarządzane przez nie fundusze działające w sferze ubezpieczeń społecznych oraz od IV 2003 r. Narodowy Fundusz Zdrowia, który zastąpił kasy chorych;

— od **pozostałych sektorów krajowych**, do których zalicza się **niemonetarne instytucje finansowe** oraz **sektor niefinansowy**, który składa się z podsektorów: **przedsiębiorstwa** — przedsiębiorstwa i spółki państwowe, prywatne oraz spółdzielnie, **gospodarstwa domowe** — osoby prywatne, rolnicy indywidualni i przedsiębiorcy indywidualni zatrudniający do 9 osób włącznie oraz **instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych**, tj. podmioty nienastawione na zysk (m.in. instytucje dobroczynne, związki zawodowe, towarzystwa naukowe, partie polityczne, kościoły);

General notes

Money and banks

1. Data presented in tables 1—5 are given according to requirements of the European Central Bank.

2. Money is created in monetary financial institutions system while changes in the value and structure of money are registered in balance of monetary financial institutions. **Monetary financial institutions** are understood as the central bank (NBP) and other monetary financial institutions (the notion entails now in Poland only banks).

The **Consolidated balance sheet of monetary financial institutions** includes aggregated information concerning the activity of NBP and other monetary financial institutions (banks).

3. Assets (tables 1, 2 and 3) are presented in gross terms, i.e., with no deduction of established provisions, accumulated depreciation or valuation allowances (with the exception of securities, which have been marked to market).

4. The main items of **assets** in the consolidated balance sheet of monetary financial institutions include:

1) external assets, i.e. all zloty and foreign currency assets related to non-residents;

2) loans, i.e. loans and advances, purchased debts, claims arising on the performance of guarantees and endorsements, interest outstanding, claims on securities purchased within repurchase agreements as well as other claims to domestic residents:

— **general government**, which includes: central government institutions (except institutions acting in social security area), local government and social security funds, i.e. Social Insurance Fund, Agricultural Social Insurance Fund and managed by them funds as well as National Health Fund since 1 IV 2003, which replaced health funds;

— **other domestic residents**, which include: **non-monetary financial institutions** and **non-financial sector**, comprising sub-sectors: **non-financial corporations** — state, private enterprises and companies as well as co-operatives, **households** — individuals farmers and individual entrepreneurs employing not more than 9 persons as well as **non-profit institutions serving households**, i.e. non-profit entities (among others: charities, trade unions, scientific, societies, political parties, churches);

- 3) dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe, tj. papiery wartościowe będące w posiadaniu monetarnych instytucji finansowych, czyli NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych (banków);
- 4) papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe, tj. akcje, prawa poboru, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych i certyfikaty inwestycyjne oraz aktywa trwałe finansowe (akcje i udziały);
- 5) aktywa trwałe, tj. całość aktywów trwałych z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych;
- 6) pozostałe aktywa, tj. pozostałe należności i odsetki niezapadłe od wszystkich sektorów, konta rozliczeniowe, należności od dłużników różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, inne aktywa finansowe, inne operacje, odsetki od zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu. Wartość tej pozycji pomniejszono o wartość gotówki znajdującej się w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych.

Do głównych pozycji **pasywów** bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych zalicza się:

- 1) pasywa zagraniczne, tj. wszystkie pasywa w złotych i w dewizach dotyczące nierzysydentów;
 - 2) depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego;
 - 3) depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych, tj. depozyty bieżące, terminowe, zablokowane, z terminem wypowiedzenia, kredyty i pożyczki otrzymane, zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych oraz zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Ta pozycja dotyczy niemonetarnych instytucji finansowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych oraz sektora niefinansowego;
 - 4) pieniądź gotówkowy w obiegu (poza kasami banków), tj. pomniejszony o wartość gotówki znajdującej się w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych;
 - 5) emisja dłużnych papierów wartościowych, tj. zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych monetarnych instytucji finansowych. Wartość tej pozycji pomniejszono o dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez krajowe monetarne instytucje finansowe, pozostające w portfelach tego sektora;
 - 6) kapitał i rezerwy, tj. fundusz podstawowy (kapitał podstawowy, akcje własne, fundusz zapasowy, fundusz ogólnego ryzyka, fundusz rezerwowy oraz wynik z lat ubiegłych), fundusze uzupełniające (fundusz z aktualizacji wyceny oraz inne fundusze uzupełniające) oraz rezerwy (rezerwy celowe, umorzenia i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, rezerwa na ryzyko ogólne). Wartość tej pozycji pomniejszono o papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez krajowe monetarne instytucje finansowe stanowiące element aktywów tego sektora;
 - 7) pozostałe pasywa — obejmują m.in. odsetki od powyższych kategorii pasywów, konta rozliczeniowe, zobowiązania wobec wierzycieli różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, przychody zastrzeżone, inne operacje;
 - 8) saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych obliczono jako różnicę pomiędzy depozytami a kredytami, pożyczkami i innymi należnościami monetarnych instytucji finansowych.
5. W systemie monetarnych instytucji finansowych pojęcia sektorów są zgodne z metodologią stosowaną przez Narodowy Bank Polski i są częściowo dostosowane do przyjętych w rachunkach narodowych.

6. Czynniki kreacji podaży pieniądza (M_3):

Aktywa zagraniczne netto stanowią różnicę pomiędzy całością należności NBP i banków komercyjnych od nierzysydentów a zobowiązaniami wobec nierzysydentów, z wyłączeniem kapitału (fundusze własne

- 3) *holdings of securities other than shares issued by domestic residents, i.e. held by monetary financial institutions, that is NBP and other monetary financial institutions (banks);*
- 4) *holdings of shares/other equity issued by domestic residents, i.e. shares, subscription rights issued, participation units in investment funds and investment certificates as well as financial fixed assets (shares and other equity);*
- 5) *fixed assets, i.e. the whole of fixed assets, excluding financial fixed assets;*
- 6) *remaining assets, i.e. other claims and interest accrued on all, settlement accounts, settlements with miscellaneous debtors, accrued income and prepaid expense, other financial assets, other transactions, interest income on securities purchased within repurchase agreements. The value of this item was reduced by the value of vault cash of other monetary financial institutions.*

The main items of **liabilities** in the consolidated balance sheet of monetary financial institutions include:

- 1) *external liabilities, i.e. all zloty and foreign currency liabilities related to non-residents;*
- 2) *deposits of central government;*
- 3) *deposits of other domestic residents, i.e. demand, term, blocked deposits, deposits redeemable at notice, loans and advances received, liabilities on monetary security and liabilities on securities sold within repurchase agreements. This item concerns non-monetary financial institutions, local government, social security funds and non-financial sector;*
- 4) *currency in circulation (excluding bank vault cash), i.e. reduced by the value of vault cash of other monetary financial institutions;*
- 5) *debt securities issued, i.e. liabilities on own debt securities issued by other monetary financial institutions. The value of this item was reduced by debt securities issued by domestic other monetary financial institutions, held in portfolios of this sector;*
- 6) *capital and reserves, i.e. basic fund (share capital, own shares, capital surplus, general risk fund, reserve fund and previous years' earning/loss), supplementary funds (revaluation fund and other supplementary funds) as well as reserves (specific reserves, accumulated depreciation and valuation allowances, general risk reserve). The value of this item was reduced by shares and other equity issued by domestic monetary financial institutions and held in portfolios of this sector;*
- 7) *remaining liabilities — include i.e. interest expense on the above categories of liabilities, settlement account, liabilities to miscellaneous creditors, accrued expense and deferred income, reserved income, other transactions;*
- 8) *excess of inter-monetary financial institutions liabilities was calculated as the difference between deposits and loans of monetary financial institutions to domestic residents.*

5. In the monetary financial institutions system, sectors are defined in accordance with the methodology used by the National Bank of Poland and are partially adjusted to used in national accounts.

6. Counterparts of M_3 money supply:

External assets, net constitute the difference between total NBP and banks' receivables from non-residents and liabilities towards non-residents, excluding capital

podstawowe i uzupełniające) wniesionego przez podmioty zagraniczne do polskich banków.

Należności obejmują należności od gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych, na które składają się kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, odsetki zapadłe, należności banków z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz należności z tytułu dłużnych papierów wartościowych.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego, tj. saldo należności i zobowiązań systemu monetarnych instytucji finansowych wobec jednostek zaliczanych do instytucji rządowych szczebla centralnego (z wyłączeniem jednostek działających w sferze ubezpieczeń społecznych).

Saldo pozostałych pozycji (netto) obejmuje przede wszystkim należności i zobowiązania wynikające z działalności własnej banków i NBP (m.in. fundusze własne, koszty i dochody, majątek trwały, rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe), odsetki niezapadłe od należności oraz odsetki naliczone od zobowiązań banków i NBP. Od 2002 r. włączono dodatkowo depozyty i papiery wartościowe z terminem pierwotnym dłuższym niż 2 lata.

7. Podaż pieniądza (M_3) obejmuje:

- 1) zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków);
- 2) depozyty i inne zobowiązania złotowe i walutowe monetarnych instytucji finansowych wobec gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych oraz funduszy ubezpieczeń społecznych:
 - bieżące (łącznie z rachunkami inwestycyjnymi w bankowych biurach maklerskich oraz depozytami jednodniowymi typu overnight),
 - terminowe i zablokowane (depozyty z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie, zobowiązania banków z tytułu zabezpieczeń pieniężnych oraz kredyty i pożyczki otrzymane od funduszy i fundacji niefinansowych);
- 3) pozostałe składniki, czyli dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie wyemitowane przez banki, a zakupione przez podmioty niebankowe oraz zobowiązania banków z tytułu operacji z przyrzeczeniem odkupu.

8. Dane bilansu płatniczego przedstawiono w układzie prezentowanym w publikacjach Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Bilans płatniczy Polski jest statystycznym zestawieniem transakcji gospodarczych (na bazie płatności) prowadzonych przez Polskę z resztą świata.

Obroty bilansu płatniczego wyrażone w dolarach USA przeliczane są z oryginalnych walut płatności na dolary USA.

Oznaczone symbolami literowymi pozycje bilansu obejmują:

A. Rachunek bieżący — rozliczenia wpływów z eksportu i wypłat za import towarów i usług, rozliczenia z tytułu dochodów, rozliczenia wpływów i wypłat z tytułu transferów bieżących oraz rozliczenia niesklasyfikowanych obrotów bieżących, tj. kwoty skupu i sprzedaży walut wymienialnych netto.

B. Rachunek kapitałowy i finansowy:

Rachunek kapitałowy — rozliczenia wpływów i wypłat dotyczące transferów kapitałowych (darów i środków z tytułu pomocy bezzwrotnej z wyraźnym przeznaczeniem na finansowanie aktywów trwałych, umorzeń długu) oraz rozliczenia operacji nabywania/zbywania aktywów niefinansowych i nieprodukowanych (zakup i sprzedaż praw własności, patentów, praw autorskich, znaków handlowych itp.).

(basic and supplementary own funds) deposited by foreign entities in Polish banks.

Claims comprise claims on households, non-monetary financial institutions, non-financial corporations, non-profit institutions serving households, local government, social security funds, which comprise credits and loans, purchased debts, claims arising on the performance of guarantees and endorsements, interest outstanding, banks' claims on securities purchased within repurchase agreements as well as claims on holdings of securities.

Credit to central government, net, i.e. the balance of monetary financial institutions' dues and liabilities towards the entities which are included in central government institutions (except institutions acting in social security area).

Other items, net include primarily dues and liabilities resulting from banks and NBP's own activity (among others reserves, costs and income, fixed assets, inter-bank and inter-office settlements), non-mature interests on receivables as well as imputed interests on banks and NBP's liabilities. Deposits and securities with maturity period longer than 2 years have been additionally included since 2002.

7. The M_3 money supply includes:

- 1) the supply of currency in circulation (excluding bank vault cash);
- 2) zloty and foreign currency deposits and other liabilities of monetary financial institutions to households, non-monetary financial institutions, non-financial corporations, non-profit institutions serving households, local government and social security funds:
 - current (including investment accounts in bank brokerage offices and overnight deposits),
 - term and blocked (deposits with agreed maturity up to 2 years, banks' liabilities on loans security as well as credits and loans received from non-financial funds and foundations);
- 3) other components, i.e. debt securities up to 2 years issued by banks and held by non-banks as well as repurchase agreements with non-banks.

8. Data in balance of payments are presented in accordance described in International Monetary Fund publications. Poland's balance of payments is a statistical specification of economic transactions (on payment basis) realized by Poland and rest of the world.

Balance of payments turnover expressed in US dollars, is calculated from the original currencies of payment into US dollars.

Balance items designated with letter symbols include:

A. Current account — the settlement of receipts from exports and payments for imports of goods and services, income settlements, receipt and payment settlements from current transfers as well as the settlement of unclassified transactions on current account, i.e., net value of convertible currencies sold and bought.

B. Capital and financial account:

Capital account — settlements of receipts and payments concerning capital transfers (donations and grants to finance fixed assets, debt forgiveness) as well as acquisition/disposal of non-produced, non-financial assets (purchases and sales of patents, copyrights, trademarks, etc.).

Rachunek finansowy — aktywa i pasywa finansowe obejmujące inwestycje bezpośrednie, portfelowe oraz pozostałe inwestycje.

Inwestycje bezpośrednie odzwierciedlają długotrwałe udziały jednostki rezydenta jednej gospodarki (inwestor bezpośredni) w jednostce rezydenta innej gospodarki (przedsiębiorstwo inwestycji bezpośrednich) i obejmują transakcje zawarte między nimi. Transakcje związane z inwestycjami bezpośrednimi (polskie za granicą i zagraniczne w Polsce) dzieli się na kapitał akcyjny oraz pozostały kapitał.

Inwestycje portfelowe obejmują transakcje udziałowymi (akcjami) i dłużnymi papierami wartościowymi. Dłużne papiery wartościowe dzieli się na obligacje i skrypty dłużne, instrumenty rynku pieniężnego i pochodne instrumentów finansowych (derywaty).

Pozostałe inwestycje obejmują polskie należności za granicą (aktywa) oraz polskie zobowiązania wobec zagranicy (pasywa) z tytułu transakcji finansowych niewłączonych do inwestycji bezpośrednich, portfelowych i aktywów rezerwowych, tj. kredyty udzielone i otrzymane oraz zmiany aktywów i pasywów z tytułu transakcji w zakresie: gotówki w kasach banków, rachunków bieżących, lokat i depozytów (w tym transakcji zakupu i sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu) oraz pozostałych należności i zobowiązań zagranicznych.

C. Saldo błędów i opuszczeń — transakcje, które nie zostały włączone do komponentów bilansu płatniczego.

D. Pozycje finansujące — oficjalne aktywa rezerwowe, kredyty otrzymane z Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz exceptional financing (transakcje finansowania wyjątkowego).

9. Zadłużenie zagraniczne brutto (czyli niepomniejszone o aktywa) na koniec danego okresu, jest sumą podjętych i nieregulowanych, wynikających z zawartych umów, zobowiązań rezydentów danego kraju wobec nierezydentów, do spłacenia kapitału wraz z odsetkami lub bez, albo do spłacenia odsetek wraz z kapitałem lub bez. Spośród instrumentów finansowych do pojęcia zadłużenia zagranicznego zaliczono następujące kategorie: kredyty inwestorów bezpośrednich, środki na rachunkach bieżących i depozyty nierezydentów w bankach polskich, dłużne papiery wartościowe wyemitowane na rynku krajowym w posiadaniu nierezydentów, kredyty handlowe, pozostałe kredyty i pożyczki (w tym leasing finansowy) oraz zadłużenie zagraniczne samorządów terytorialnych.

10. Dane o napływie kapitału do Polski z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich według kraju pochodzenia udziałowca (tabl. 8) zestawione są w oparciu o metodologię bilansu płatniczego Polski na bazie transakcji. Kapitał inwestycji bezpośrednich obejmuje kapitał podstawowy (akcyjny lub udziałowy), wnoszony w postaci pieniężnej lub jako aport rzeczowy, dopłaty do kapitału, reinwestowane zyski oraz inne należności i zobowiązania związane z zadłużeniem między przedsiębiorstwami powiązanymi kapitałowo (głównie kredyty inwestorów).

11. Dane o zobowiązaniach z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju pochodzenia udziałowca (tabl. 9) sporządzone są zgodnie z metodologią bilansu aktywów i pasywów zagranicznych. Zobowiązania z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce obejmują wartość kapitałów własnych polskich przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania, przypadających na zagranicznych inwestorów bezpośrednich oraz stany zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od tych inwestorów. Pożyczki i kredyty zaciągnięte przez inwestorów zagranicznych od polskich spółek, w których mają oni udziały, pomniejszają zobowiązania z tytułu inwestycji zagranicznych.

Financial account — financial assets and liabilities that cover direct investment, portfolio investment and other investment.

Direct investment reflects long-term investment of an organization owned by a resident of one economy (direct investor) in an organization owned by a resident of other economy (direct investment company) and includes transactions between the two. Direct investment transactions (Polish abroad and foreign in Poland) are divided into two groups: equity capital and other capital.

Portfolio investment covers transactions in equities and debt securities. Debt securities are divided into bonds and notes, money market instruments and financial derivatives.

Other investment includes Polish foreign assets and Polish foreign liabilities covered all financial transactions which are not included into direct investment, portfolio investment or reserve assets, i.e., credits extended and received as well as changes in assets and liabilities arising from transactions in foreign currency held in bank vaults, current accounts, deposits (including repurchase agreements) and other foreign assets and liabilities.

C. Net errors and omissions — transactions, which are not included in the balance of payments components.

D. Financing of overall balance — official reserve assets, credits from International Monetary Fund and exceptional financing.

9. Gross foreign debt (i.e., including assets) at the end of a given period is the sum of assumed and unsettled liabilities, resulting from concluded agreements, of residents of a given country to non-residents for the repayment of capital together with or without interest or for the repayment of interest with or without capital. The following categories were included among financial instruments necessary to assume foreign debt: credits of direct investors, funds of non-residents in current and term accounts deposited in Polish banks, debt securities issued on the domestic market and held by non-residents, trade credits, other credits and loans (including financial leasing) as well as external debt of local self-government.

10. The data on foreign direct investment inflows to Poland by origin country of shareholder (table 8) are based on the methodology of the balance of payments on a transaction basis. Direct investment capital covers equity capital brought in cash or contribution in kind, reinvested earnings and other capital involved in various intercompany debt transactions.

11. The data on foreign direct investment positions in Poland by origin country of shareholder (table 9) are based on the methodology of International Investment Position. Liabilities to foreign direct investors in Poland include Polish direct investment enterprises' equity capital held by the foreign direct investors and credits and loans received from these investors. The credits and loans extended by Polish direct investment enterprises to direct investors decrease liabilities to foreign direct investors.

12. Prezentowane w tabl. 13 dane dotyczą spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych działających na podstawie ustawy z dnia 14 XII 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. 1996 Nr 1, poz. 2) z późniejszymi zmianami.

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe to niezarobkowe instytucje finansowe (spółdzielnie) świadczące usługi wyłącznie dla swoich członków (osób fizycznych połączonych więzią o charakterze zawodowym lub organizacyjnym) w zakresie udzielania pożyczek i kredytów, przyjmowania depozytów oraz prowadzenia rozliczeń finansowych.

12. Presented in table 13 data concern co-operative savings and credit unions operating on the basis of the Law of 14 XII 1995 on co-operative savings and credit unions (Journal of Laws 1996 No. 1, item 2), with later amendments.

Co-operative savings and credit unions are non-profit financial institutions (co-operatives), which render services only to their members (natural persons connected professionally or organizationally) by providing loans and credits, receiving deposits and making financial settlements.

Rynek giełdowy

1. **Giełda papierów wartościowych** jest to miejsce przystosowane, pod względem technicznym i organizacyjnym, do regularnych spotkań uczestników rynku papierów wartościowych, w celu kojarzenia ofert sprzedaży i nabycia papierów wartościowych w obrocie publicznym. Giełda papierów wartościowych powinna zapewnić wszystkim uczestnikom jednaki w i jednocześnie dostęp do informacji rynkowej, przy zachowaniu jednakowych warunków zbywania i nabywania praw oraz gwarantować bezpieczny obrót papierami wartościowymi. Giełda Papierów Wartościowych (GPW) rozpoczęła działalność 16 IV 1991 r., a przedmiotem obrotów były początkowo tylko akcje spółek publicznych. W następnych latach — również obligacje i akcje narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI), prawa poboru, kontrakty terminowe, warranty, prawa do akcji, certyfikaty inwestycyjne, jednostki indeksowe, prawa pierwszeństwa oraz opcje indeksowe.

W XII 1996 r. rozpoczął funkcjonowanie regularny **pozagiełdowy publiczny obrót papierami wartościowymi**, w systemie notowań ciągłych, prowadzony przez Centralną Tabelę Ofert SA (CeTO). Przedmiotem transakcji na rynku CeTO są akcje, obligacje (korporacyjne i komunalne), certyfikaty inwestycyjne oraz listy zastawne.

26 IV 2002 r. uruchomiony został Elektroniczny Rynek Skarbowych Papierów Wartościowych (ERSPW) prowadzony przez Centralną Tabelę Ofert SA (CeTo), w ramach organizowanego przez Ministerstwo Finansów systemu Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW). Uczestnikami tego rynku, na którym dokonywane są hurtowe transakcje obligacjami i bonami skarbowymi — w systemie notowań ciągłych — są wiodące polskie banki.

Akcja jest papierem wartościowym potwierdzającym udział jej posiadacza (akcjonariusza) w kapitale spółki akcyjnej, uprawniającym do partycypacji (udziału) w jej zyskach w postaci dywidendy oraz w majątku spółki w razie jej likwidacji. Przedmiotem transakcji giełdowych mogą być wyłącznie akcje na okaziciela, dopuszczone do publicznego obrotu.

Obligacja jest papierem wartościowym, w którym emitent (wystawca) stwierdza, że jest dłużnikiem wobec właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się do zapłaty kwoty pieniężnej w sposób i w terminach w niej określonych. Emitent może zobowiązać się do spełnienia innego świadczenia lub przyznać obligatariuszom inne prawa.

Prawo poboru jest to prawo pierwszeństwa, przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom, do objęcia akcji z nowych emisji. Akcjonariusze mogą zrezygnować z wykonania praw poboru i sprzedać je na giełdzie. Obrót prawami poboru odbywa się w tym samym systemie notowań, w którym notowane są akcje danej spółki.

Kontrakt terminowy jest umową pomiędzy stronami, z których jedna zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży w ściśle określonym terminie (dniu wygaśnięcia) i po ściśle określonej w momencie zawarcia transakcji cenie, określonej ilości wystandaryzowanego instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia pieniężnego.

The stock market

1. A **stock exchange** is a place technically and organizationally adapted for regular meetings of stock market participants in order to buy and sell offers of publicly traded securities. A stock exchange should ensure all participants uniform and simultaneous access to market information, maintain uniform sell and buy terms as well as guarantee the reliable turnover of securities. The Warsaw Stock Exchange (GPW) was established on 16 IV 1991, with the scope of turnover originally including only the shares of public companies. In the following years, bonds and shares of National Investment Funds (NIF), subscription rights, future contracts, warrants, allotment certificates, investment certificates, index units, subscription warrants and index options have also been traded.

In XII 1996, the **over-the-counter market of publicly traded securities** began operating, in the continuous trading system, conducted by Central Table of Offers (CeTO). Shares, corporate and municipal bonds, investment certificates and mortgage bonds are traded on the OTC (kerb) market.

On 26 IV 2002, Electronic Treasury Securities Market (ERSPW) was started, carried out by Central Table of Offers (CeTo), within the framework of the system of Treasury Securities Dealers (DSPW), organized by the Ministry of Finance. Leading Polish banks participate in this market, where wholesale transactions of Treasury bonds and Treasury bills are made in the continuous trading system.

A **share** is a security confirming the participation of its owner (shareholder) in the capital of a joint stock company, authorising participation (a share) in its profits in the form of dividends as well as in the assets of the company in the case of its liquidation. Only bearer shares admitted to public trading can be the subject of stock exchange transactions.

A **bond** is a security in which the issuer states that it is a debtor to the owner of the bond (the bondholder) and is obligated to repay the monetary amount in a manner and within the term defined on it. The issuer can also be required to meet other obligations or acknowledge other rights to the bondholder.

A **subscription right** is a priority right applicable to existing shareholders for assuming shares of new issues. Shareholders can resign from exercising rights and sell them on the stock exchange. The trading of subscription rights occurs on the same system of listings in which the shares of a given company are listed.

A **future contract** is an agreement between parties, in which one party is obligated to buy and the other to sell within a strictly defined date (the expiration date), and for a strictly defined price, established at the time of concluding the contract, for a defined amount of a standardized base instrument or making an equivalent monetary settlement.

Warrant jest to instrument finansowy, którego cena zależy od wartości tzw. instrumentu bazowego. Instrumentem bazowym może być papier wartościowy, waluta, wskaźnik ekonomiczny (np. indeks, stopa procentowa). Warrant jest bezwarunkowym i nieodwołalnym zobowiązaniem emitenta do wypłacenia uprawnionym właścicielom warrantów kwoty rozliczenia.

Prawo do akcji jest to papier wartościowy będący przedmiotem obrotu giełdowego, otrzymywany po wpłaceniu określonej kwoty pieniężnej na akcje nowej emisji, które nie są jeszcze notowane na giełdzie. Po wprowadzeniu akcji na giełdę prawo do akcji jest zamieniane na akcje.

Certyfikat inwestycyjny jest papierem wartościowym na okaziciela, emitowanym przez fundusze inwestycyjne zamknięte. Certyfikaty inwestycyjne danego funduszu reprezentują jednakowe prawa majątkowe i są niepodzielne.

Jednostka indeksowa jest papierem wartościowym, który reprezentuje wszystkie akcje tworzące dany indeks. Instrument ten jest równoważny z nabyciem przez inwestora portfela indeksu, bez konieczności zakupu poszczególnych akcji wchodzących w skład tego indeksu.

Prawo pierwszeństwa jest to papier wartościowy dający posiadaczowi pierwszeństwo w nabyciu akcji danej spółki po określonej z góry cenie i w określonym terminie. Notowania praw pierwszeństwa odbywają się w tym samym systemie notowań, w którym notowane są akcje danej spółki.

Opcja indeksowa jest to papier wartościowy dający jego nabywcy prawo do kupna lub sprzedaży, w przyszłym terminie, po określonej z góry cenie, zwanej ceną wykonania, określonej ilości instrumentu bazowego dla tej opcji. Instrumentem bazowym może być indeks lub akcje poszczególnych spółek.

List zastawny jest to papier wartościowy imienny lub na okaziciela, którego podstawę emisji stanowią wierzytelności banku hipotecznego zabezpieczone hipotekami. W liście hipotecznego bank hipoteczny zobowiązuje się wobec uprawnionego do wypłaty odsetek i wykupu hipotecznych listów zastawnych w sposób i w terminach określonych w warunkach emisji.

Bon skarbowy jest to krótkoterminowy papier wartościowy emitowany przez Skarb Państwa, o nominale 10000 zł i określonym terminie wykupu — od 1 do 52 tygodni, będący oprocentowanym zobowiązaniem państwa, jako krótkoterminowa pożyczka w celu zasilenia budżetu.

Publiczny obrót papierami wartościowymi może odbywać się wyłącznie za pośrednictwem przedsiębiorstw maklerskich, tj. biur lub domów maklerskich. **Biura maklerskie** działają w strukturach banków, **domy maklerskie** mogą być wyłącznie spółkami akcyjnymi. Przedsiębiorstwa maklerskie mogą nie tylko pośredniczyć w zawieraniu transakcji na rynku papierów wartościowych, ale również być aktywnym uczestnikiem tego rynku, dokonując operacji na własny rachunek.

Transakcje na giełdzie papierów wartościowych zawierane są według notowań: **kursu jednolitego-dwukrotnego** (wartość kursu ustalana jest dwukrotnie na danej sesji) i według **notowań ciągłych** (umożliwiających zawieranie transakcji giełdowych na dany papier wartościowy na sesji po różnych cenach). Do 18 IV 2001 r. notowania odbywały się według kursu **jednolitego-jednokrotnego**, po tym terminie wszystkie spółki notowane w tym systemie zostały przeniesione do notowań jednolitych-dwukrotnych. Na giełdzie papierów wartościowych obowiązującą zasadą jest notowanie danego papieru wartościowego wyłącznie w jednym systemie notowań.

Transakcja pakietowa jest to transakcja giełdowa zawierana poza sesją, której minimalną wielkość (pakiet) określa regulamin giełdy.

2. Giełdowy rynek akcji dzieli się na trzy rynki: podstawowy, równoległy i wolny. Na **rynku podstawowym** notowane są akcje spółek, które spełniają standardowe wymagania kapitałowe oraz określony minimalny czas istnienia. Na **rynku równoległym**

A warrant is a financial instrument, the price of which depends on the value of the so-called base instrument. The base instrument can be a security, currency or economic ratio (e.g., index, interest rate). A warrant is an unconditional and irrevocable obligation of the issuer to repay the settlement amount to the authorized owners of the warrants.

An allotment certificate is a security subject to trading, received after paying a defined monetary amount for shares of a new issue which are not yet listed on the stock exchange. The allotment certificate is exchanged for the shares after they have been introduced to trading.

An investment certificate is a bearer security issued by closed investment funds. Investment certificates of a given fund represent equal property rights and are indivisible.

An index unit is a security that represents all shares forming the index. This instrument is equivalent to purchasing an investment portfolio by the investor with no obligation to buy separate shares of this index.

A subscription warrant is a security giving its owner the priority to purchase share of a given company, for defined beforehand price and within defined date. Quotations of subscription warrants are held in the same quotation scheme as shares of the given company.

An index option is a security giving its owner the right to buy or sell, within future date and for defined beforehand price (the strike price), a specific amount of a base instrument for a given option. A base instrument could be e.g., index or shares of specific companies.

A mortgage bond is an inscribed or bearer security, which issue is based on mortgage bank lending secured by a mortgage on a property. In a mortgage bond a mortgage bank is obliged to the owner of the bond to pay interests and to redeem mortgage bonds in a manner and within the terms defined in it.

A treasury bill is a short-term security issued by State Treasury with nominal value 10000 zł and given redemption data from 1 to 52 weeks, which is an interest liability of the State issued as a short-term loan in order to reach budget injection.

The public trading of securities occurs exclusively through the mediation of brokerages, i.e., brokerage offices or brokerage houses. Brokerage offices operate within the structures of banks, while brokerage houses can only operate as joint stock companies. Brokerages are authorized not only to mediate in concluding transactions on the stock exchange, but may also be an active player on this market, executing its own operations.

Transactions on the stock exchange are conducted: according to the single-price quotation (two auctions), in which the value of the price is established twice for a given session, and according to continuous trading which makes it possible to conclude market transactions for a given security at various prices during the session. Until 18 IV 2001 listings occurred according to the single-price quotation (one auction), after which all companies listed in this system were transferred to the single-price quotation (two auctions). A given security may be listed on the stock exchange using only one system of listings.

A block trade is a market transaction concluded outside a session, the minimum amount (block) of which is defined by market regulations.

2. The share market is divided into three markets: the main market, the parallel market and the free market. Shares of companies which meet standard capital requirements as well as a defined minimum period of existence are quoted on the **main market**.

notowane są akcje spółek, które nie spełniają wymagań rynku podstawowego, ale które ze względu na rozmiary emisji i rozproszenie akcji gwarantują płynność obrotu. Na **ryнку wolnym** notowane są akcje spółek, które spełniają podobne, choć niższe wymagania kapitałowe, jakie obowiązują przy dopuszczeniu na rynki podstawowy i równoległy.

3. Przedmiotem obrotu **giełdowego rynku obligacji** są obligacje Skarbu Państwa oraz od 2000 r. obligacje korporacyjne, emitowane przez podmioty gospodarcze posiadające osobowość prawną.

Obligacje Skarbu Państwa, ze względu na sposób naliczania odsetek, można podzielić na obligacje: o **oprocentowaniu stałym** — dwuletnie, pięcioletnie, dziesięcioletnie i dwudziestoletnie; wartość nominalna każdej obligacji wynosi 1000 zł, a w latach 2002 i 2003 obligacji pięcioletnich — również 100 zł oraz o **oprocentowaniu zmiennym** — jednoroczne (do 2000 r.), trzyletnie i dziesięcioletnie; wartość nominalna obligacji trzyletnich wynosi 100 zł, natomiast obligacji dziesięcioletnich — 1000 zł.

Obligacje korporacyjne: o **oprocentowaniu stałym** — jednoroczne i trzyletnie oraz pięcioletnie; wartość nominalna obligacji jednorocznych wynosi 100 zł, natomiast obligacji trzyletnich i pięcioletnich wynosi 1000 zł oraz o **oprocentowaniu zmiennym** — trzyletnie; wartość nominalna obligacji wynosi 100 zł i 1000 zł.

4. Przez **wartość giełdową kapitału akcyjnego** spółki rozumie się iloczyn liczby jej akcji i kursu z danej sesji. Wielkość ta określana jest jako wartość rynkowa spółki lub giełdowa kapitalizacja. Suma wartości giełdowej wszystkich spółek stanowi ich wartość rynkową. Na pierwszej sesji giełdowej w dniu 16 IV 1991 r. przyjęto, że wartość rynkowa debiutujących wówczas spółek wyrażona w złotych równa jest 1000 punktów. Na tej podstawie opracowano wskaźnik odzwierciedlający zmiany wartości rynkowej spółek giełdowych, tj. **Warszawski Indeks Giełdowy (WIG)**.

5. **Warszawski Indeks Giełdowy (WIG)** jest najstarszym indeksem giełdowym. Przy jego obliczaniu uwzględnia się oprócz cen zawartych w nim akcji, również dochód z dywidend i praw poboru. Oznacza to, że WIG jest indeksem dochodowym. W indeksie znajdują się akcje spółek uszeregowanych według ich wartości rynkowej, stanowiące 99% wartości całej giełdy. Z zestawienia tego usuwa się akcje o bardzo niskiej wartości w wolnym obrocie oraz słabej płynności. Początkowy poziom indeksu z dnia 16 IV 1991 r. wyniósł 1000 punktów.

WIG 20 jest to indeks cenowy, liczony na podstawie wartości portfela akcji 20 wiodących spółek notowanych na rynku podstawowym. Listę spółek ustala się na podstawie wartości obrotu giełdowego i wartości rynkowej spółek. Początkowy poziom indeksu z dnia 16 IV 1994 r. wyniósł 1000 punktów.

Warszawski Indeks Giełdowy Średnich Spółek (MIDWIG) jest to indeks cenowy notowany na rynku podstawowym. Liczony jest na podstawie wartości portfela akcji 40 spółek, które w rankingu Indeksu WIG 20 znalazły się na najwyższych pozycjach, ale nie weszły do WIG 20. Początkowy poziom indeksu z dnia 31 XII 1997 r. wyniósł 1000 punktów.

Indeks Narodowych Funduszy Inwestycyjnych (NFI) jest indeksem cenowym, odpowiadającym wartości rynkowej 15 akcji Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, otrzymanych z wymiany jednego świadectwa udziałowego. Początkowy poziom indeksu z dnia 12 VI 1997 r. wyniósł 160 punktów.

Warszawski Indeks Rynku Równoległego (WIRR) jest indeksem najmniejszych spółek giełdowych (bez względu na rynek notowań), wyliczonym według metodologii stosowanej dla WIG. Początkowy poziom indeksu z dnia 29 XII 1994 r. wyniósł 1000 punktów.

6. Na rynku pozagiełdowym Centralnej Tabeli Ofert obowiązuje **Indeks Centralnej Tabeli Ofert (ITO)**. ITO jest to relacja bieżącej wartości kapitalizacji rynku akcji do początkowej wartości kapitalizacji rynku w dniu 6 XII 1996 r. Relacja ta jest korygowana o współczyn-

*Shares of companies which do not meet the requirements of the main market, but which due to the size of issues and the distribution of shares guarantee liquidity, are listed on the **parallel market**. Shares of companies which meet similar, although less rigorous criteria used for admittance to the main and parallel markets, are quoted on the **free market**.*

3. **Treasury bonds** as well as since 2000 corporate bonds, issued by economic entities with legal personality, are subject to market trading. Due to the method of calculating interest **Treasury bonds** are divided into **fixed rate bonds** (two-, five-, ten- and twenty-year bonds), each with a nominal value of 1000 zł and in 2002 and 2003 five-year bonds — also 100 zł and **variable rate bonds** (one-year — until 2000, three- and ten-year bonds); the nominal value of three-year bond — 100 zł and ten-year bond — 1000 zł.

Corporate bonds: fixed rate bonds — one-, three- and five-year bonds, the nominal value of one-year bond — 100 zł, three- and five-year — 10000 zł and **variable rate bonds** — three-year with a nominal value of 100 zł and 1000 zł.

4. The **market value of the share capital** of a company is understood as a product of the number of its shares and the price from a given session. This amount is defined as the company's market value or stock exchange capitalization. The sum of the stock exchange value of all companies accounts for their market value. At the first session of the stock exchange on 16 IV 1991, it was assumed that the market value of the companies debuting at that time, expressed in zloties, was equal to 1000 points. On this basis, an index was compiled reflecting changes in the market value of stock exchange companies, i.e., the **Warsaw Stock Exchange Index (WIG)**.

5. The **Warsaw Stock Exchange Index (WIG)** is the oldest stock exchange index. Prices of included shares as well as revenues from dividends and subscription rights are taken into account in its calculation. It means that WIG is a revenue index. This index comprises shares of companies ordered by their market value, what makes 99% of all stock exchange shares. Shares of companies with very low value in the free turnover and with low liquidity are removed from the list. The initial level of the index on 16 IV 1991 was 1000 points.

The **WIG 20** is a price index, calculated on the basis of the value of a share portfolio of the 20 leading companies quoted on the main market. The list of companies is established on the basis of the value of stock exchange turnover and the market value of companies. The initial level of the index on 16 IV 1994 was 1000 points.

The **Warsaw Stock Exchange Index of Middle Companies (MIDWIG)** is a price index quoted on the main market. It is calculated on the basis of the value of share portfolio of the 40 companies, which were on the highest positions in Index ranking WIG 20, but they did not go into WIG 20. The initial level of the index on 31 XII 1997 was 1000 points.

The **Index of National Investments Funds (NIF)** is the price index corresponding to the market value of shares of the 15 National Investment Funds, received in exchange for one National Investments Funds certificate. The initial level of the index on 12 VI 1997 was 160 points.

The **Warsaw Parallel Market Index (WIRR)**, is an index of the smallest stock exchange companies (regardless of the trading system), calculated according to the methodology used for the WIG. The initial level of the index on 29 XII 1994 was 1000 points.

6. The over-the-counter market is expressed by the **Central Table of Offers Index (ITO)**. The ITO is the relation of the current value of the capitalization of the share market to the initial value of market capitalization on 6 XII 1996. This relation is corrected by a ratio

nik uwzględniający zmiany ilości akcji notowanych na CTO. Kapitalizacja rynku liczona jest na podstawie średnich cen akcji ważonych wolumenem obrotu. ITO jest wyrażony w punktach, a zmiany jego poziomu w procentach. Początkowy poziom indeksu z dnia 6 XII 1996 r. wyniósł 10000 punktów.

Zakłady ubezpieczeń

1. **Zakłady ubezpieczeń** (ubezpieczyciele) zorganizowane są w formie spółek akcyjnych lub товариств ubezpieczeń wzajemnych. Działalność zakładów ubezpieczeń polega na przejmowaniu odpowiedzialności finansowej za różne rodzaje ryzyka w zamian za składki wniesione przez ubezpieczających się (tzw. składki przypisane brutto). Ryzyko to jest podzielone na dwa działy. Do działu I — **Ubezpieczenia na życie** — należą ubezpieczenia: na życie, posagowe, zaopatrzenia dzieci, na życie związane z funduszem inwestycyjnym, rentowe oraz wypadkowe i chorobowe tylko wówczas, gdy są uzupełnieniem podstawowych ubezpieczeń tego działu. Do działu II — **Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe** — należą m.in.: ubezpieczenia wypadku i choroby, casco komunikacyjne, szkód spowodowanych żywiołami, odpowiedzialności cywilnej.

2. Innym, niż według rodzaju ryzyka, kryterium podziału ubezpieczeń jest ich podział na **ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne**. Ubezpieczenia ryzyka zaliczonego do działu I dotyczą osób i są dobrowolne. Ubezpieczenia ryzyka zaliczonego do działu II są obowiązkowe i dobrowolne.

Do ubezpieczeń obowiązkowych w tym dziale należą:

- 1) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów;
- 2) ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych;
- 3) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego;
- 4) inne ubezpieczenia przewidziane na mocy obowiązujących ustaw lub ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

Pozostałe w dziale II ubezpieczenia dobrowolne dotyczą majątku (przedmiotem ubezpieczenia jest określona wartość majątkowa) i osób.

3. **Przychody zakładów ubezpieczeń** zależą w decydującej mierze od pobranych składek, a **koszty** — od wypłacanych odszkodowań. Wysokość składek, jak i odszkodowań wiąże się z rodzajem i wielkością ryzyka oraz wartością ubezpieczonego obiektu. W celu rozłożenia tego ryzyka oraz względnego obniżenia kosztów zakładów ubezpieczeń, zakłady te **reasekurują** się (ubezpieczają) u innych **reasekuratorów** (ubezpieczycieli), w tym także zagranicznych. Reasekuracja dotyczy głównie pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych, ponieważ zawierają większe ryzyko niż ubezpieczenia na życie. Reasekuracja dzieli się na czynną i bierną. **Reasekuracja czynna** polega na przejęciu przez reasekuratora części ryzyka w zamian za część składki, a **bierna** — na odstępowaniu części składki innemu ubezpieczycielowi w zamian za odpowiedzialność za część ryzyka.

Otwarte fundusze emerytalne

1. W polskim systemie emerytalnym przyszła emerytura może pochodzić z trzech źródeł (filarów), z których: zreformowany Zakład Ubezpieczeń Społecznych to I filar, otwarte fundusze emerytalne (OFE) — II filar, pracownicze programy emerytalne — III filar.

Otwarte fundusze emerytalne zostały powołane ustawą z dnia 28 VIII 1997 r. o organizacji i funk-

taking into account changes in the quantity of shares quoted on the CTO. Market capitalization is calculated on the basis of average prices of shares weighted by the volume of turnover. The ITO is expressed in points and changes in terms of percent. The initial level of the index on 6 XII 1996 was 10000 points.

Insurance companies

1. **Insurance companies** (insurers) are organized in the form of joint stock companies or mutual insurance associations. The activity of insurance companies consists in assuming financial responsibility for various types of risks in exchange for premiums borne by the insured (gross written premiums). This risk is divided into two divisions. Division I — **Life insurance** — includes: life, dowry, child provision, life insurance connected with investment funds, retirement insurance as well as accident and illness insurance only when they supplement the main insurance in this division. Division II — **Other personal insurance and property insurance** — includes, i.a.: accident and illness insurance, automobile liability insurance and natural disaster insurance, general liability.

2. Other than by type of risk, types of insurance are also divided into **compulsory and voluntary insurance**. Division I insurance concerns persons and is voluntary. Division II insurance is compulsory and voluntary.

Compulsory insurance in this division includes:

- 1) automobile third-party liability insurance;
- 2) comprehensive fire insurance for farms;
- 3) third-party liability insurance for farmers;
- 4) other insurance defined on the basis of compulsory acts or international agreements ratified by the Republic of Poland.

Other voluntary insurance in division II includes property (covering a defined value of assets) and persons.

3. **Revenues of insurance companies** are largely dependent on premiums collected, while **costs** on damages paid. The amount of premiums as well as damages is connected with the type and amount of risk as well as with the value of the item insured. In order to distribute this risk as well as reduce the costs, insurance companies re-insure themselves (i.e., insure) through other **re-insurers** (insurers), which also includes foreign re-insurers. Reinsurance mainly includes other personal and property insurance, as they are characterized by a greater risk than life insurance. Reinsurance is divided into inward and outward reinsurance. **Inward reinsurance** consists in the re-insurer assuming a portion of the risk in exchange for a portion of the premium, while **outward reinsurance** consists in transferring a portion of the premium to another insurer in exchange for assuming responsibility for a portion of the risk.

Open pension funds

1. In the Polish pension system, future pensions can originate from three sources, so-called pillars: the I pillar — the reformed Social Insurance Institution, the II pillar — open pension funds (OFE), the III pillar — employee pension programs.

The open pension funds were established by the Law on the Organization and Operation of Pension

cjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934) z późniejszymi zmianami.

Otwarte fundusze emerytalne mają osobowość prawną, a czas ich trwania jest nieograniczony. Przedmiotem ich działalności jest gromadzenie i lokowanie środków pieniężnych z przeznaczeniem na wypłatę członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego.

Każdy otwarty fundusz emerytalny jest zarządzany i reprezentowany w stosunkach z osobami trzecimi przez **powszechnie towarzystwo emerytalne (PTE)**, zorganizowane w formie spółki akcyjnej. Towarzystwo tworzy fundusz i zarządza nim odpłatnie. Powszechnie towarzystwo emerytalne może zarządzać tylko jednym otwartym funduszem.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje 7,3% podstawy wymiaru składki do otwartego funduszu emerytalnego wybranego przez ubezpieczonego. Składki wpłacane do funduszu są przeliczane na **jednostki rozrachunkowe** i księgowane na indywidualnych rachunkach ubezpieczonych. Przyrost wartości zgromadzonych środków (składek) następuje w wyniku zwiększenia liczby jednostek (poprzez wpłaty kolejnych składek) oraz wzrostu wartości jednostki w efekcie prowadzonej przez fundusz polityki inwestycyjnej. Wartość jednostki, liczona jako stosunek aktywów netto funduszu (aktywów ogółem pomniejszonych o zobowiązania ogółem) i liczby wyemitowanych jednostek, stanowi bazę do wyliczenia **stopy zwrotu** każdego funduszu i **średniej ważonej stopy zwrotu** wszystkich funduszy łącznie.

Fundusz lokuje swoje aktywa dążąc do osiągnięcia maksymalnego stopnia bezpieczeństwa i rentowności dokonywanych lokat. Bezpieczeństwo środków funduszu zapewniają limity inwestycyjne i mechanizm minimalnej wymaganej stopy zwrotu.

Limity inwestycyjne określają politykę inwestycyjną otwartych funduszy emerytalnych i kategorie lokat, w które mogą inwestować.

Minimalna wymagana stopa zwrotu, liczona co kwartał, jest określona jako stopa zwrotu o 50% niższa od średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy emerytalnych w danym okresie dwuletnim lub stopa zwrotu o 4 punkty procentowe niższa od tej średniej, w zależności od tego, która z tych wielkości jest niższa.

Gdy stopa zwrotu funduszu za okres 24 miesięcy jest niższa niż minimalna wymagana stopa zwrotu to występuje niedobór, który w pierwszej kolejności jest pokrywany ze środków pochodzących ze specjalnie w tym celu utworzonego rachunku rezerwowego, a następnie z własnych środków powszechnych towarzystw emerytalnych. Kolejnym źródłem pokrycia występującego niedoboru jest Fundusz Gwarancyjny, na który środki przekazują wszystkie towarzystwa. Ostatecznie wypłacalność funduszy emerytalnych gwarantuje państwo.

Funds from 28 VIII 1997 (Journal of Laws No. 139, item 934) with later amendments.

Open pension funds have legal personality and their period of operation is unlimited. The scope of their activity is accumulating and investing monetary funds for disbursement to fund members upon reaching retirement age.

*Each open pension fund is managed and represented in relation to third parties by **general pension societies (PTE)**, operating as a joint stock company. Each PTE establishes a fund and manages it on a non-gratuitous basis. PTE's are authorised to manage no more than one OFE.*

*2. The Social Insurance Institution transfers 7,3% of remuneration to the open pension fund selected by the insured person. Contributions paid into an OFE are converted into **clearance units** and booked into the individual accounts of the insured. The increase in the value of accumulated funds (contributions) occurs as a result of increasing the number of clearance units (through the payment of subsequent contributions) as well as the growth in the value of a single clearance unit resulting from the investment policy conducted by the selected OFE. The value of a clearance unit, calculated as the relation of an OFE's net assets (total assets less total liabilities) and the number of issued clearance units, is the basis for calculating the **return rate** of each OFE and the combined **weighted average return rate** of all OFE's.*

OFE's invest their assets seeking to maximise the security and profitability on funds invested. Investment limits and the mechanism of a minimum required rate of return assure the security of funds entrusted to OFE's.

Investment limits determine the investment policy of open pension funds as well as the types of investments.

*The **minimum required rate of return**, calculated quarterly, is defined as the lower of either the rate of return 50% lower than the weighted average return rate of all open pension funds in a given two-year period or a return rate 4 percentage points lower than this average.*

Should an OFE's return rate for a 24-month period be lower than the minimum required rate of return, a deficit appears, which is first covered from funds originating from a reserve account specially created for this purpose and subsequently from the PTE's own funds. Another source of covering a deficit is the Guarantee Fund, to which all PTE's transfer funds. Finally, the state guarantees the solvency of the OFE's.

Pieniądz i banki

Money and banks

TABL. 1 (505). **BILANS SKONSOLIDOWANY MONETARNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH^a**

Stan w dniu 31 XII

CONSOLIDATED BALANCE SHEET OF MONETARY FINANCIAL INSTITUTIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	1996	2003	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>		
AKTYWA ASSETS							
OGÓŁEM	242966,5	496817,0	556354,2	601601,2	100,0	100,0	TOTAL
Aktywa zagraniczne	74170,4	167626,3	172373,8	188624,0	30,5	31,4	External assets
Kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych	84671,4	210003,3	241667,6	263160,5	34,9	43,7	Loans to domestic residents
sektor instytucji rządowych i samorządowych	4061,9	6869,3	14522,6	19559,4	1,7	3,3	general government
pozostałe sektory krajowe	80609,5	203134,0	227145,0	243601,1	33,2	40,4	other domestic residents
Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe	58761,6	73139,6	84912,5	92640,4	24,2	15,4	Holdings of securities other than shares issued by domestic residents
sektor instytucji rządowych i samorządowych	58247,2	69808,3	81394,6	89685,2	24,0	14,9	general government
pozostałe sektory krajowe	514,4	3331,3	3517,9	2955,2	0,2	0,5	other domestic residents
Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe	1785,3	6228,7	6201,2	6300,4	0,7	1,0	Holdings of shares and other equity issued by domestic residents
Aktywa trwałe	9200,8	21712,8	29187,6	30589,1	3,8	5,1	Fixed assets
Pozostałe aktywa	14377,0	18106,3	22011,5	20286,8	5,9	3,4	Remaining assets
PASYWA LIABILITIES							
OGÓŁEM	242966,5	496817,0	556354,2	601601,2	100,0	100,0	TOTAL
Pasywa zagraniczne	12630,4	35864,9	40255,7	52735,8	5,2	8,8	External liabilities
Depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych i centralnego banku	7941,7	14666,8	16245,8	21374,4	3,3	3,5	Deposits of central government
Depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych	119225,0	271563,2	298732,1	308934,3	49,1	51,4	Deposits of other domestic residents
bieżące	44302,1	72343,2	94418,6	108646,0	18,2	18,1	overnight
terminowe	74777,5	199217,4	204313,5	200288,3	30,8	33,3	with agreed maturity
operacje z przyrzeczeniem odkupu	145,4	2,6	0,0	0,0	0,1	0,0	repurchase agreements
Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)	23563,9	34112,7	42192,8	49417,0	9,7	8,2	Currency in circulation (excluding bank vault cash)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	1316,6	1291,2	2555,5	3754,5	0,5	0,6	Debt securities issued
Kapitał i rezerwy	22862,2	59787,5	79408,6	85423,6	9,4	14,2	Capital and reserves
Pozostałe pasywa	55414,3	79853,9	78852,4	81418,6	22,8	13,5	Remaining liabilities
Saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych	12,4	-323,2	-1888,7	-1457,0	0,0	-0,2	Excess of inter-monetary financial institutions liabilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1—4 na str. 582.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 1—4 on page 582.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 2 (506). **BILANS NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO^a**

Stan w dniu 31 XII

*BALANCE SHEET OF THE NATIONAL BANK OF POLAND^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	1996	2003	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent		
AKTYWA ASSETS							
OGÓŁEM	84966,4	146892,9	134147,8	140540,9	100,0	100,0	TOTAL
Aktywa zagraniczne	56537,7	120711,7	119562,7	132807,7	66,5	94,5	External assets
Kredyty, pożyczki i inne należ- ności od podmiotów krajow- ych	12663,8	6937,8	5256,7	4711,4	14,9	3,3	Loans to domestic residents
pozostałe monetarne insty- tucje finansowe	10790,6	6869,7	5234,0	4687,5	12,7	3,3	other monetary financial ins- titutions
sektor instytucji rządowych i samorządowych	1813,7	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	general government
pozostałe sektory krajowe	59,5	68,1	22,7	23,9	0,1	0,0	other domestic residents
Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmio- ty krajowe	11340,8	16994,9	6765,6	529,4	13,4	0,4	Holdings of securities other than shares issued by do- mestic residents
pozostałe monetarne insty- tucje finansowe	393,8	250,2	186,2	145,6	0,5	0,1	other monetary financial ins- titutions
sektor instytucji rządowych i samorządowych	10947,0	16744,7	6579,4	383,8	12,9	0,3	general government
Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe	405,3	203,5	225,2	80,8	0,5	0,1	Holdings of shares and other equity issued by domestic residents
pozostałe monetarne insty- tucje finansowe	351,5	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	other monetary financial ins- titutions
pozostałe sektory krajowe	53,8	203,5	225,2	80,8	0,1	0,1	other domestic residents
Aktywa trwałe	649,1	1146,0	1680,0	1780,1	0,7	1,3	Fixed assets
Pozostałe aktywa	3369,7	899,0	657,6	631,5	4,0	0,4	Remaining assets
PASYWA LIABILITIES							
OGÓŁEM	84966,4	146892,9	134147,8	140540,9	100,0	100,0	TOTAL
Pasywa zagraniczne	4746,0	8509,6	5345,7	5456,7	5,6	3,9	External liabilities
Depozyty podmiotów krajow- ych	15270,2	20029,9	22734,8	23590,0	18,0	16,8	Deposits of domestic residents
pozostałe monetarne insty- tucje finansowe	9078,4	10209,7	15312,9	12152,3	10,7	8,6	other monetary financial ins- titutions
instytucje rządowe szczebla centralnego	3575,2	8797,4	6336,1	10786,5	4,2	7,7	central government
pozostałe sektory krajowe	2616,6	1022,8	1085,8	651,2	3,1	0,5	other domestic residents
Pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami banków)	27244,5	38564,1	46745,1	54176,6	32,1	38,5	Currency in circulation (inc- luding bank vault cash)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	12532,6	33738,1	20953,0	14202,0	14,7	10,1	Debt securities issued
Kapitał i rezerwy	2179,2	5402,4	2569,0	2804,6	2,6	2,0	Capital and reserves
fundusze podstawowe	1353,7	1605,9	1748,3	1845,1	1,6	1,3	basic funds
rezerwy	825,5	3796,5	820,7	959,5	1,0	0,7	reserves
Pozostałe pasywa	22993,9	40648,8	35800,2	40311,0	27,0	28,7	Remaining liabilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1—4 na str. 582.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 1—4 on page 582.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 3 (507). **BILANS ZAGREGOWANY POZOSTAŁYCH MONETARNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH^a**

Stan w dniu 31 XII

AGGREGATED BALANCE SHEET OF OTHER MONETARY FINANCIAL INSTITUTIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	1996	2003	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent		
AKTYWA ASSETS							
OGÓŁEM	208191,9	450943,1	501549,0	527432,7	100,0	100,0	TOTAL
Aktywa zagraniczne	17632,7	46914,6	52811,1	55816,3	8,5	10,6	External assets
Kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych	105378,1	264284,8	288380,7	303808,3	50,6	57,6	Loans to domestic residents
monetarne instytucje finansowe	22579,9	54349,6	46735,8	40671,7	10,8	7,7	monetary financial institutions
sektor instytucji rządowych i samorządowych	2248,2	6869,3	14522,6	19559,4	1,1	3,7	general government
pozostałe sektory krajowe	80550,0	203065,9	227122,3	243577,2	38,7	46,2	other domestic residents
Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe	59458,7	90086,5	99646,0	107096,6	28,5	20,3	Holdings of securities other than shares issued by domestic residents
monetarne instytucje finansowe	11644,1	33691,6	21312,9	14840,0	5,6	2,8	monetary financial institutions
sektor instytucji rządowych i samorządowych	47300,2	53063,6	74815,2	89301,4	22,7	16,9	general government
pozostałe sektory krajowe	514,4	3331,3	3517,9	2955,2	0,2	0,6	other domestic residents
Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe	2482,8	7431,7	7297,4	7487,5	1,2	1,4	Holdings of shares and other equity issued by domestic residents
monetarne instytucje finansowe	751,3	1406,5	1321,4	1267,9	0,4	0,2	monetary financial institutions
pozostałe sektory krajowe	1731,5	6025,2	5976,0	6219,6	0,8	1,2	other domestic residents
Aktywa trwałe	8551,7	20566,8	27507,6	28809,0	4,1	5,5	Fixed assets
Pozostałe aktywa	14687,9	21658,7	25906,2	24415,0	7,1	4,6	Remaining assets
PASYWA LIABILITIES							
OGÓŁEM	208191,9	450943,1	501549,0	527432,7	100,0	100,0	TOTAL
Pasywa zagraniczne	7884,4	27355,3	34910,0	47279,1	3,8	9,0	External liabilities
Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych	145279,4	327096,2	342324,2	350621,0	69,8	66,5	Deposits of domestic residents
monetarne instytucje finansowe	24304,5	50686,4	34768,2	31750,0	11,7	6,0	monetary financial institutions
instytucje rządowe szczebla centralnego	4366,5	5869,4	9909,7	10587,9	2,1	2,0	central government
pozostałe sektory krajowe	116608,4	270540,4	297646,3	308283,1	56,0	58,5	other domestic residents
bieżące	41685,5	71322,6	93335,6	107997,6	20,1	20,5	overnight
terminowe	74777,5	199215,2	204310,7	200285,5	35,9	38,0	with agreed maturity
operacje z przyrzeczeniem odkupu	145,4	2,6	0,0	0,0	0,1	0,0	repurchase agreements
Emisja dłużnych papierów wartościowych	821,9	1494,9	3101,6	4538,1	0,4	0,9	Debt securities issued
Kapitał i rezerwy	21785,8	55791,6	78161,0	83886,9	10,5	15,8	Capital and reserves
fundusze podstawowe	10106,2	30141,7	41396,9	43455,9	4,9	8,2	basic funds
fundusze uzupełniające	1769,1	2979,4	794,7	1012,8	0,8	0,2	supplementary funds
rezerwy	9910,5	22670,5	35969,4	39418,2	4,8	7,4	reserves
Pozostałe pasywa	32420,4	39205,1	43052,2	41107,6	15,5	7,8	Remaining liabilities

^a Bez Narodowego Banku Polskiego; patrz uwagi ogólne, ust. 1—4 na str. 582.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a Excluding the National Bank of Poland; see general notes, item 1—4 on page 582.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 4 (508). CZYNNIKI KREACJI PODAŻY PIENIĄDZA^a (M₃)

Stan w dniu 31 XII

COUNTERPARTS OF M₃ MONEY SUPPLY^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	1996	2003	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent		
PODAŻ PIENIĄDZA (M ₃)	140428,8	300757,3	321961,2	340048,9	100,0	100,0	M ₃ MONEY SUPPLY
Aktywa zagraniczne netto	61540,0	131761,5	132118,1	135888,2	43,8	40,0	External assets, net
Należności	82034,6	212395,2	244385,0	264268,1	58,4	77,7	Claims
Gospodarstwa domowe	22573,0	72091,3	89761,4	101970,3	16,1	30,0	Households
Niemonetarne instytucje finansowe	353,1	9871,1	10355,2	11394,6	0,3	3,4	Non-monetary financial institutions
Przedsiębiorstwa	57846,9	123048,6	129531,4	132365,1	41,2	38,9	Non-financial corporations
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	350,9	1454,4	1014,9	826,3	0,2	0,2	Non-profit institutions serving households
Instytucje samorządowe	910,7	5359,8	11290,4	12852,7	0,6	3,8	Local government
Fundusze ubezpieczeń społecznych	0,0	570,0	2431,7	4859,1	0,0	1,4	Social security funds
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	53456,6	56081,1	65949,3	70158,4	38,1	20,6	Credit to central government, net
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-56602,4	-99480,5	-120491,2	-130265,8	-40,3	-38,3	Other items, net

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 6 na str. 582 i 583.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 1 and 6 on page 582 and 583.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 5 (509). PODAŻ PIENIĄDZA^a (M₃)

Stan w dniu 31 XII

M₃ MONEY SUPPLY^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	1996	2003	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	140428,8	300757,3	321961,2	340048,9	100,0	100,0	TOTAL
pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)	23563,9	34112,7	42192,8	49417,0	16,8	14,5	currency in circulation (excluding bank vault cash)
depozyty i inne zobowiązania	116474,8	266311,4	277989,9	288347,3	82,9	84,8	deposits and other liabilities
bieżące	44302,1	72343,2	94418,6	108646,0	31,5	32,1	current
terminowe i zablokowane	72172,7	193968,2	183571,3	179701,3	51,4	52,7	term and blocked
pozostałe składniki	390,1	333,2	1778,5	2284,6	0,3	0,7	other components
w tym:							of which:
Gospodarstwa domowe							Households
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	80397,2	191075,7	196324,9	192441,5	57,2	56,6	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	22499,3	40976,0	49959,2	57030,4	16,0	16,8	term and blocked
Niemonetarne instytucje finansowe	57897,9	150099,7	146365,7	135411,1	41,2	39,8	Non-monetary financial institutions
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	2822,6	8436,0	7250,0	8941,5	2,0	2,6	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	890,0	1601,9	3319,6	4331,6	0,6	1,3	term and blocked
Przedsiębiorstwa	1932,6	6834,1	3930,4	4609,9	1,4	1,3	Non-financial corporations
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	23460,3	46599,6	55023,8	68236,1	16,7	20,1	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	14126,3	21422,9	29673,5	35593,9	10,1	10,5	term and blocked
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	9334,0	25176,7	25350,3	32642,2	6,6	9,6	Non-profit institutions serving households
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	3668,1	8908,6	8266,7	8576,7	2,6	2,5	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	1479,4	2539,6	3179,6	3721,2	1,0	1,1	term and blocked
Instytucje samorządowe	2188,7	6369,0	5087,1	4855,5	1,6	1,4	Local government
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	3575,5	7767,9	8405,6	8791,1	2,6	2,6	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	2756,0	4609,6	6549,4	7007,0	2,0	2,1	term and blocked
Fundusze ubezpieczeń społecznych	819,5	3158,3	1856,2	1784,1	0,6	0,5	Social security funds
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	2551,1	3523,6	2718,9	1360,4	1,8	0,4	Deposits and other liabilities current
terminowe i zablokowane	2551,1	1193,2	1737,3	961,9	1,8	0,3	term and blocked
	0,0	2330,4	981,6	398,5	0,0	0,1	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 7 na str. 582 i 584.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 1 and 7 on page 582 and 584.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 6 (510). **BILANS PŁATNICZY POLSKI****POLAND'S BALANCE OF PAYMENTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w mln dol. USA in mln USD			
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-9952	-6700	-4018	A. CURRENT ACCOUNT
Towary (saldo)	-13168	-10352	-9669	Trade balance
Wpływy z eksportu	28255	32945	42809	Goods exports
Wyплаты za import	41423	43297	52478	Goods imports
Usługi (saldo)	-1686	-1005	-1269	Services (net)
Wpływy	3505	3992	4881	Credit
Wyплаты	5191	4997	6150	Debit
Dochody ^a (saldo)	-759	-1588	-2460	Income ^a (net)
Wpływy	2248	2045	2147	Credit
Wyплаты	3007	3633	4607	Debit
w tym zapłacone	2999	3622	4596	of which due and paid
Transfery bieżące ^b (saldo)	1681	2180	2454	Current transfers ^b (net)
Wpływy	2159	2880	3174	Credit
Wyплаты	478	700	720	Debit
Niesklasyfikowane obroty bieżące ^c (saldo)	3980	4065	6926	Unclassified transactions on current account ^c (net)
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY I FINANSOWY	7658	6622	6690	B. CAPITAL AND FINANCIAL ACCOUNT
Rachunek kapitałowy	13	-8	-43	Capital account
Rachunek finansowy	7645	6630	6733	Financial account
Inwestycje bezpośrednie (saldo)	8169	3789	3702	Direct investment (net)
polskie inwestycje za granicą	-124	-330	-343	Polish investment abroad
zagraniczne inwestycje w Polsce	8293	4119	4045	foreign investment in Poland
Inwestycje portfelowe (saldo)	2591	1671	2455	Portfolio investment (net)
polskie inwestycje za granicą (aktywa)	-85	-1153	-1296	Polish investment abroad (assets)
udziałowe	-21	-267	180	equity securities
dłużne	-64	-886	-1476	debt securities
zagraniczne inwestycje w Polsce (pasywa)	2676	2824	3751	foreign investment in Poland (liabilities)
udziałowe	866	-545	-814	equity securities
dłużne	1810	3369	4565	debt securities
Pozostałe inwestycje (saldo)	-3382	2050	1353	Other investment (net)
polskie należności za granicą (aktywa)	-2920	3092	325	Polish assets
kredyty udzielone powyżej 1 roku	126	-71	-297	long-term credits extended
wykorzystanie	169	241	455	drawings
spłata	295	170	158	repayments
kredyty udzielone do 1 roku	26	16	-64	short-term credits extended
wykorzystanie	169	113	411	drawings
spłata	195	129	347	repayments
inne należności	-3072	3147	686	other assets
gotówka, rachunki bieżące i lokaty	-3094	3147	686	currency and deposits
pozostałe należności	22	0	0	others
polskie zobowiązania wobec zagranicy (pasywa)	-462	-1042	1028	Polish liabilities
kredyty otrzymane powyżej 1 roku	1250	-973	-646	long-term credits received
wykorzystanie	4574	4481	7228	drawings
spłata	3324	5454	7874	repayments
w tym zapłacone	3296	5423	7839	of which due and paid
kredyty otrzymane do 1 roku	143	448	-21	short-term credits received
wykorzystanie	551	1824	2625	drawings
spłata	408	1376	2646	repayments
inne zobowiązania	-1855	-517	1695	other liabilities
rachunki bieżące i depozyty	-1852	-517	1695	currency and deposits
pozostałe zobowiązania	-3	0	0	others
Pochodne instrumenty finansowe (saldo)	267	-880	-777	Financial derivatives (net)
C. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	2967	729	-1498	C. NET ERRORS AND OMISSIONS
RAZEM od A do C	673	651	1174	OVERALL BALANCE
D. POZYCJE FINANSUJĄCE	-673	-651	-1174	D. FINANCING OF OVERALL BALANCE
Oficjalne aktywa rezerwowe	-618	-639	-1157	Official reserve assets
Kredyty z Międzynarodowego Funduszu Walutowego	0	0	0	Credits from the International Monetary Fund
Exceptional financing	-55	-12	-17	Exceptional financing

^a Obejmują dochody majątkowe i odsetki. ^b Bez transakcji gotówkowych wpłat i wypłat na rachunki walutowe „A” ludności. ^c Z uwzględnieniem salda obrotów gotówkowych dotyczących rachunków walutowych „A” ludności.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a Include investment and interest income. ^b Excluding cash transactions payments on persons currency accounts "A". ^c With regard to cash turnovers balance relating to persons currency accounts "A".

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 7 (511). **ZADŁUŻENIE ZAGRANICZNE I OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE POLSKI**

Stan w dniu 31 XII

FOREIGN DEBT AND OFFICIAL RESERVE ASSETS OF POLAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Zadłużenie zagraniczne brutto ^a w mln dol. USA	69465	84875	105853	Gross foreign debt ^a in mln USD
Oficjalne aktywa rezerwowe:				Official reserve assets:
w milionach dolarów USA	27466	29794	34168	in million USD
w relacji do średniomiesięcznych płatności za import towarów i usług ^b w miesiącach	7,1	7,4	7,0	in relation to average monthly payments for imports of goods and services ^b in months

^a Patrz uwagi ogólne ust. 9 na str. 585. ^b Na podstawie bilansu płatniczego Polski.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes item 9 on page 585. ^b On the basis of Poland's balance of payments.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 8 (512). **NAPŁYW KAPITAŁU DO POLSKI Z TYTUŁU ZAGRANICZNYCH INWESTYCJI BEZPOŚREDNICH WEDŁUG KRAJU POCHODZENIA UDZIAŁOWCA^a**FOREIGN DIRECT INVESTMENT INFLOWS TO POLAND BY ORIGIN COUNTRY OF SHAREHOLDER^a

KRAJE	2000	2002	2003 ^b	COUNTRIES
	w mln dol. USA	in mln USD		
OGÓŁEM	9341,0	4131,0	4123,0	TOTAL
w tym:				of which:
Australia	−0,7	−4,4	4,7	Australia
Austria	272,3	266,3	347,3	Austria
Belgia i Luksemburg	290,5	565,6	448,6	Belgium and Luxembourg
Dania	126,4	125,3	177,6	Denmark
Finlandia	104,1	30,9	61,8	Finland
Francja	3533,2	−10,8	612,3	France
Grecja	−4,4	15,7	0,6	Greece
Hiszpania	357,2	47,3	148,5	Spain
Irlandia	41,0	217,5	168,3	Ireland
Japonia	38,6	−172,7	130,2	Japan
Kanada	9,1	−1,5	−0,1	Canada
Liechtenstein	7,0	−2,7	−11,8	Liechtenstein
Niderlandy	1967,6	1836,1	376,4	Netherlands
Niemcy	940,4	508,7	263,8	Germany
Norwegia	3,8	12,8	4,3	Norway
Portugalia	69,2	34,3	0,6	Portugal
Republika Czeska	−2,3	−14,4	−15,2	Czech Republic
Republika Korei	−196,3	−158,1	271,1	Korea, Republic of
Rosja	−20,7	−38,1	−93,8	Russian Federation
Słowenia	3,2	7,1	3,6	Slovenia
Stany Zjednoczone	324,9	402,9	549,4	United States
Szwajcaria	323,2	92,1	171,8	Switzerland
Szwecja	595,4	−33,7	−36,7	Sweden
Turcja	16,3	−14,6	−8,2	Turkey
W. Brytania	170,1	183,7	338,6	United Kingdom
Włochy	364,8	100,8	147,9	Italy

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 585. ^b Dane nieostateczne.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 10 on page 585. ^b Preliminary data.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 9 (513). ZOBOWIAZANIA Z TYTUŁU ZAGRANICZNYCH INWESTYCJI BEZPOŚREDNICH W POLSCE
WEDŁUG KRAJU POCHODZENIA UDZIAŁOWCA^a

Stan w dniu 31 XII

FOREIGN DIRECT INVESTMENT POSITIONS IN POLAND BY ORIGIN COUNTRY OF SHAREHOLDER^a
As of 31 XII

KRAJE	2000	2002	2003 ^b	COUNTRIES
	w mln dol. USA	in mln USD		
OGÓŁEM	34226,9	47899,7	55252,9	TOTAL
w tym:				of which:
Australia	14,4	1,2	3,9	Australia
Austria	1099,5	1744,8	2220,5	Austria
Belgia i Luksemburg	849,4	2074,0	2631,1	Belgium and Luxembourg
Dania	854,4	1386,2	1692,6	Denmark
Finlandia	218,8	349,0	434,8	Finland
Francja	4171,7	6674,7	7999,7	France
Grecja	0,3	23,4	22,2	Greece
Hiszpania	654,8	602,3	787,0	Spain
Irlandia	398,1	646,2	985,5	Ireland
Japonia	139,5	56,1	196,9	Japan
Kanada	71,4	90,9	96,6	Canada
Liechtenstein	65,0	269,2	270,9	Liechtenstein
Niderlandy	8432,2	11892,3	12899,3	Netherlands
Niemcy	6482,1	8680,7	9532,2	Germany
Norwegia	143,8	222,4	248,7	Norway
Portugalia	164,6	225,4	248,0	Portugal
Republika Czeska	42,9	36,4	41,0	Czech Republic
Republika Korei	457,7	-245,0	15,0	Korea, Republic of
Rosja	1344,2	1381,2	1351,3	Russian Federation
Słowenia	16,1	34,7	42,1	Slovenia
Stany Zjednoczone	3240,1	4819,6	5231,5	United States
Szwajcaria	848,1	805,5	1046,9	Switzerland
Szwecja	1181,7	1715,1	2108,5	Sweden
Turcja	60,0	36,3	27,7	Turkey
W. Brytania	1130,6	1526,2	2020,3	United Kingdom
Włochy	1478,4	1989,1	2156,4	Italy

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 585. ^b Dane nieostateczne.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a See general notes, item 11 on page 585. ^b Preliminary data.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 10 (514). ŚREDNI KURS NIEKTÓRYCH WALUT W NARODOWYM BANKU POLSKIM^aAVERAGE EXCHANGE RATE OF THE SOME CURRENCY IN THE NATIONAL BANK OF POLAND^a

LATA YEARS	I—XII	Miesiące Months											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w zł in zł												
100 dolarów USA 100 US dollars													
1995	242,44	243,42	244,38	239,34	239,42	239,26	234,46	236,52	243,99	246,16	244,29	247,18	250,98
2000	434,64	410,36	414,39	409,02	423,47	449,88	439,94	432,29	435,93	449,00	463,69	456,06	431,26
2002	407,95	406,49	418,71	414,27	405,90	404,54	402,47	411,77	417,89	414,89	412,30	395,57	391,14
2003	388,89	383,21	386,26	400,33	396,10	374,82	379,66	390,64	391,84	398,15	392,21	394,88	378,79
100 euro													
1995 ^b . . .	313,47	300,64	305,68	311,06	317,36	313,92	309,13	315,39	316,17	314,13	317,30	320,48	319,92
2000	401,10	416,08	408,50	395,07	400,33	407,58	417,40	406,84	394,86	391,52	396,96	390,35	388,04
2002	385,57	359,50	364,14	362,95	359,47	370,26	384,74	408,77	408,52	407,38	404,54	395,93	398,76
2003	439,78	406,44	416,45	432,27	429,85	432,60	443,61	444,29	436,68	446,69	458,95	462,54	465,47
100 funtów szterlingów 100 pounds sterling													
1995	382,55	382,60	384,37	382,35	384,73	380,83	374,10	377,25	382,74	383,50	385,45	386,64	386,20
2000	657,87	672,76	663,06	646,27	670,13	678,32	663,72	652,49	649,43	644,29	673,35	649,64	631,26
2002	612,93	582,66	595,35	589,47	585,33	590,44	597,39	639,98	642,37	645,78	642,05	621,95	620,65
2003	635,70	618,93	623,19	633,38	623,51	607,85	631,32	634,97	625,13	641,63	657,48	667,55	662,92
100 franków szwajcarskich 100 Swiss francs													
1995	205,34	188,52	191,97	203,29	209,94	205,71	202,49	204,64	204,25	206,97	213,48	216,47	215,52
2000	257,47	258,50	254,21	246,13	254,31	261,70	267,36	262,34	254,59	255,66	262,30	256,34	256,11
2002	262,88	243,82	246,43	247,26	245,17	254,22	261,49	279,57	279,26	278,03	276,13	269,83	271,82
2003	289,11	278,16	283,81	294,26	287,26	285,55	287,89	287,22	283,45	288,63	296,51	296,91	299,24
100 rubli 100 roubles													
2000	15,42	14,82	14,43	14,37	14,47	15,77	15,60	15,34	15,68	15,88	16,48	16,41	15,80
2002	13,01	13,24	13,49	13,32	13,07	12,88	12,92	13,05	13,19	13,08	13,08	12,51	12,36
2003	12,68	12,07	12,19	12,73	12,69	12,12	12,46	12,87	12,90	13,01	13,02	13,25	12,88

^a Kurs urzędowy. ^b Kurs 100 ECU.

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego.

^a Official rate. ^b Exchange rate of the 100 ECU.

Source: data of the National Bank of Poland.

TABL. 11 (515). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY BANKÓW^d**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF BANKS^d

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Przychody z działalności operacyjnej w mln zł	29530,5	104151,7	331791,3	428039,5	Revenues from operating activity in mln zł
w tym:					of which:
Z działalności bankowej	26208,9	95565,8	317331,5	412408,6	From banking activity
w tym: odsetki	21433,9	52978,2	36428,5	27779,9	of which: interest
prowinzje	1782,7	6468,0	7835,1	9125,3	commissions
operacje finansowe i wymiana walut	2884,8	35713,4	272697,6	375070,7	financial operations and exchange of currency
Z rozwiązania rezerw i aktualizacji wartości	3087,9	7386,6	13186,3	14257,5	From dissolution of reserves and revaluation
Koszty działalności operacyjnej w mln zł	24871,6	97932,3	327726,2	423537,8	Costs of operating activity in mln zł
w tym:					of which:
Działalności bankowej	16148,1	68335,8	288088,6	385454,5	Banking activity
w tym: odsetki	14145,0	36003,4	20517,0	12755,1	of which: interest
prowinzje	286,3	877,0	1128,2	1556,7	commissions
operacje finansowe i wymiana walut	1716,8	31455,4	266443,4	371142,7	financial operations and exchange of currency
Koszty działania banku	4655,1 ^b	15301,7	16366,0	16080,2	Costs of bank activity
Odpisy na rezerwy i aktualizację wartości	3525,8	11748,7	19832,7	18361,0	Deductions for reserves and revaluation
Wynik finansowy z działalności operacyjnej w mln zł	4658,9	6219,4	4065,1	4501,7	Financial result from operating activity in mln zł
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych w mln zł	-82,8	0,7	0,4	1,7	Balance of extraordinary profits and losses in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	4576,1	6220,1	4065,5	4503,4	Gross financial result in mln zł
Zysk brutto	4982,7	6495,8	5803,4	6166,8	Gross profit
Strata brutto	406,6	275,7	1737,9	1663,4	Gross loss
Obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego brutto w mln zł	1651,2	1946,0^c	1525,2	2157,8	Obligatory encumbrances of gross financial result in mln zł
W tym podatek dochodowy	1594,7	2031,9	1518,0	1879,5	Of which income tax
Wynik finansowy netto w mln zł	2924,9	4274,1	2540,3	2345,6	Net financial result in mln zł
Zysk netto	3331,9	4488,1	4249,3	4204,8	Net profit
Strata netto	407,0	214,0	1709,0	1859,2	Net loss
Wskaźnik rentowności obrotu w %					Turnover profitability rate in %
Brutto ^d	15,5	6,0	1,2	1,1	Gross ^d
Netto ^e	9,9	4,1	0,8	0,5	Net ^e

^a Dotyczy banków komercyjnych (do 2002 r. określanych jako banki państwowe i banki zorganizowane w formie spółek akcyjnych) i banków spółdzielczych zrzeszonych w bankach zrzeszających oraz działających samodzielnie; bez Narodowego Banku Polskiego; dla lat 1995 i 2000 zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2002 r. w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694), dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Łącznie z pozostałymi kosztami operacyjnymi. ^c Pomniejszone o zwrot nadpłaconego podatku dochodowego. ^d Relacja wyniku finansowego: ^d — brutto do przychodów z działalności operacyjnej, ^e — netto do przychodów z działalności operacyjnej.

^a Concerns commercial banks (until 2002 defined as state banks and banks organized as joint stock companies) as well as co-operative banks associated and operating individually; data exclude the National Bank of Poland; for 1995 and 2000 according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591), with later amendments, since 2002 is adjusted to the Act on change of Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002, No. 76, item 694), data since 2002 are not fully comparable with data for previous years. ^b Including other operating costs. ^c Less refunds for overpaid income tax. ^d Relation of gross financial result to revenues from operating activity. ^e Relation of net financial result to revenues from operating activity.

TABL. 12 (516). **KAPITAŁ (FUNDUSZ) PODSTAWOWY BANKÓW***SHARE EQUITY (FUND) OF BANKS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	1995	2003	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM	3208,1	8067,2	11384,2	12074,0	100,0	100,0	TOTAL
W tym zagraniczny ^a	576,3	4369,4	6897,3	7387,6	18,0	61,2	Of which foreign ^a
Austria	75,5	235,9	x	x	2,4	x	Austria
Francja	49,4	350,5	445,2	445,2	1,5	3,7	France
Niderlandy	191,2	363,9	738,0	768,5	6,0	6,4	Netherlands
Niemcy	99,2	1098,5	1776,7	1799,3	3,1	14,9	Germany
Szwecja	x	x	344,3	x	x	x	Sweden
Stany Zjednoczone	75,1	909,5	1388,2	1155,4	2,3	9,6	United States
W. Brytania	29,2	49,6	x	x	0,9	x	United Kingdom
pozostałe ^b	56,7	1361,5	2204,9	3219,2	1,8	26,6	others ^b

^a Bez kapitału rozproszonego (poniżej 5%). ^b Obejmuje kraje, które posiadają swój kapitał w mniej niż 3 bankach bez względu na jego wielkość.

^a *Excluding distributed capital (below 5%).* ^b *Includes countries which have their capital in less than 3 banks, irrespectively of its amount.*

TABL. 13 (517). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH^a***REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF CO-OPERATIVE SAVINGS AND CREDIT UNIONS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Przychody z całokształtu działalności w mln zł	261,1	494,6	665,1	Revenues from total activity in mln zł
W tym przychody ze sprzedaży produktów (usług)	0,3	412,0	502,3	<i>Of which sales revenues of products (services)</i>
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w mln zł	265,4	481,9	650,3	Costs of obtaining revenues from total activity in mln zł
W tym koszty działalności operacyjnej	104,0	395,6	494,8	<i>Of which costs of operating activity</i>
Wynik finansowy na działalności gospodarczej w mln zł	-4,3	12,7	14,8	Financial result on economic activity in mln zł
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych w mln zł	-0,1	-0,1	0,0	Balance of extraordinary profits and losses in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	-4,4	12,6	14,8	Gross financial result in mln zł
Zysk brutto	5,8	19,4	28,3	<i>Gross profit</i>
Strata brutto	10,2	6,8	13,5	<i>Gross loss</i>
Obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego brutto w mln zł — podatek dochodowy	-0,5	0,6	0,6	Obligatory encumbrances of gross financial result in mln zł — income tax
Wynik finansowy netto w mln zł	-4,9	12,0	14,2	Net financial result in mln zł
Zysk netto	5,4	18,8	27,7	<i>Net profit</i>
Strata netto	10,3	6,8	13,5	<i>Net loss</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w %				Turnover profitability rate in %
Brutto ^b	-1,7	2,5	2,2	<i>Gross^b</i>
Netto ^c	-1,9	2,4	2,1	<i>Net^c</i>

^a Dane dotyczą 133 kas badanych w 2000 r., 113 — w 2002 r. i 99 — w 2003 r.; w 2000 r. zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2002 r. w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002, Nr 76, poz. 694), dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b, ^c Relacja wyniku finansowego: ^b — brutto do przychodów z całokształtu działalności, ^c — netto do przychodów z całokształtu działalności.

^a *Data concern 133 surveyed unions in 2000, 113 — in 2002 and 99 — in 2003; in 2000 according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591), with later amendments, since 2002 is adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002, No. 76, item 694), data since 2002 are not fully comparable with data for the previous years.* ^b *Relation of the gross financial result to revenues from total activity.* ^c *Relation of the net financial result to revenues from total activity.*

Rynek giełdowy

The stock market

TABL. 14 (518). **OBROT^a NA GIEŁDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**
TURNOVER^a ON THE WARSAW STOCK EXCHANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	32948,9	232555,8	145256,7	212591,6	TOTAL
Akcje ^b	13668,5	169095,5	63662,0	79774,2	Shares ^b
Obligacje	19273,4	4590,0	4131,2	12671,1	Bonds
Prawa poboru	7,0	5,3	25,5	17,4	Subscription rights
Kontrakty terminowe	—	58611,7	77334,2	116200,6	Future contracts
Warranty	—	71,7	8,5	15,5	Warrants
Prawa do akcji	—	176,9	6,6	460,6	Allotment certificates
Certyfikaty inwestycyjne	—	4,7	27,0	3303,0	Investment certificates
Jednostki indeksowe	—	—	61,7	34,0	Index units
Prawa pierwszeństwa	—	—	—	95,9	Subscription warrants
Opcje indeksowe	—	—	—	19,3	Index options

a Dotyczy wartości zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku. *b* Od 2000 r. łącznie z akcjami narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI).

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a Concerns the value of concluded buy-sell transactions in the given year. *b* Since 2000 including shares of the National Investment Funds (NIF).

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 15 (519). **GIEŁDOWY RYNEK AKCJI^a**
THE SHARE MARKET^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
Liczba sesji (w ciągu roku)	249	250	249	251	Number of sessions (during the year)
Liczba notowanych spółek (stan w końcu roku)	65	225	216	203	Number of companies listed (end of year)
Wartość obrotów ^{bc} w mln zł	13668,5	169095,5	63662,0	79774,2	Value of turnover ^{bc} in mln zł
Wartość giełdowa ^c kapitału akcyjnego (na ostatniej sesji) w mln zł	11258,7	130127,7	110564,6	167716,9	Stock exchange value ^c of share capital (last session) in mln zł
Średnie obroty ^{bc} na sesję w mln zł	54,9	676,4	255,7	317,8	Average turnover ^{bc} per session in mln zł
Liczba transakcji ^c na sesję	7754	14919	11358	12228	Number of transactions ^c per session
Średnia wartość transakcji ^c w zł	7081	22668	11255	12996	Average value of transaction ^c in zł
Indeksy (stan w końcu roku):					Indices (end of year):
WIG	7585,9	17847,6	14366,7	20820,1	WIG
WIG 20	791,9	1816,2	1175,6	1574,0	WIG 20
MIDWIG	—	1004,7	950,2	1269,3	MIDWIG
NFI	—	59,8	59,8	58,7	NIF
WIRR	1007,4	2748,6	1365,6	2740,7	WIRR

NOTOWANIA JEDNOLITE SINGLE-PRICE QUOTATION

Liczba transakcji na sesję ^c	7730	8777	165	140	Number of transactions per session ^c
Wartość obrotów ^{bc} w mln zł	13273,5	145328,8	129,7	162,0	Value of turnover ^{bc} in mln zł

NOTOWANIA CIĄGŁE CONTINUOUS TRADING

Liczba transakcji na sesję ^c	—	6157	11190	12085	Number of transactions per session ^c
Wartość obrotów ^{bc} w mln zł	—	58328,7	47599,2	66280,7	Value of turnover ^{bc} in mln zł

TRANSAKCJE PAKIETOWE BLOCK TRADES

Liczba zawartych transakcji ^c	63	2681	688	703	Number of concluded transactions ^c
Wartość obrotów ^{bc} w mln zł	395,0	65438,0	15933,1	13331,5	Value of turnover ^{bc} in mln zł

a Dotyczy rynku podstawowego, równoległego i wolnego, w 1995 r. — podstawowego i równoległego. *b* Dotyczy wartości zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku. *c* Od 2000 r. łącznie z akcjami narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI).

Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a Concerns main, parallel and free market, in 1995 — main and parallel market. *b* Concerns the value of concluded buy-sell transactions in a given year. *c* Since 2000 including shares of the National Investment Funds (NIF).

Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 16 (520). GIEŁDOWY RYNEK OBLIGACJI
THE BOND MARKET

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Notowania jednolite					Single price quotation
Liczba notowanych serii obligacji (stan w końcu roku)	13	12 ^a	—	—	Number of registered bond series (end of year)
Wartość obrotów ^b w mln zł	417,2	1440,2	—	—	Value of turnover ^b in mln zł
Średnie obroty ^b na sesji w mln zł	1,7	5,8	—	—	Average turnover ^b per session in mln zł
Liczba zleceń na sesję	472	817	—	—	Number of orders per session
Liczba transakcji na sesję	136	388	—	—	Number of transactions per session
Notowania ciągłe					Continuous trading
Liczba notowanych serii obligacji (stan w końcu roku)	33	48	61	70	Number of registered bond series (end of year)
Wartość obrotów ^b w mln zł	3734,5	2940,8	3985,8	7840,3	Value of turnover ^b in mln zł
Liczba zawartych transakcji	1115	13560	82292	102808	Number of concluded transactions
Transakcje pakietowe					Block trades
Liczba zawartych transakcji	660	45	45	1278	Number of concluded transactions
Średnia wartość transakcji w mln zł	11,5	2,3	1,6	1,9	Average value of transactions in mln zł
Wartość obrotów ^b w mln zł	15121,7	209,0	145,4	4830,8	Value of turnover ^b in mln zł

a Stan w dniu 16 XI. b Dotyczy wartości zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku.
Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

a As of 16 XI. b Concerns the value of concluded buy-sell transactions in the given year.
Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 17 (521). OBROTY¹ NA GIEŁDOWYM RYNKU OBLIGACJI
TURNOVER¹ ON THE BOND MARKET

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	1995	2000	2002	2003
a — notowania jednolite single price quotation b — notowania ciągłe continuous trading c — transakcje pakietowe block trades	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	19273,4	4590,0	4131,2	12671,1
TOTAL				

OBLIGACJE SKARBU PAŃSTWA TREASURY BONDS

O oprocentowaniu stałym:					
Fixed rate:					
dwuletnie	b	627,8	134,1	1017,6	3213,8
two-year	c	479,6	—	37,8	3097,9
pięcioletnie	b	1576,9	337,9	1022,7	1890,0
five-year	c	3926,5	137,7	60,4	355,0
dziesięcioletnie	b	—	35,6	63,4	366,0
ten-year	c	—	—	—	25,8
dwudziestoletnie	b	—	—	26,7	43,7
twenty-year					
O oprocentowaniu zmiennym:					
Variable rate:					
jednoroczne	a	215,3	7,3	—	—
one-year	b	372,7	—	—	—
	c	714,2	—	—	—
trzyletnie	a	201,9	1432,9	—	—
three-year	b	1147,0	1845,8	1405,2	1800,6
	c	10001,4	30,5	12,9	782,7
dziesięcioletnie	b	10,1	586,8	445,1	514,6
ten-year	c	—	34,9	30,1	569,4

OBLIGACJE KORPORACYJNE CORPORATE BONDS

O oprocentowaniu stałym:								
Fixed rate:								
jednoroczne	b	—	—	—				0,2
one-year								
trzyletnie	b	—	—	—				0,5
three-year								
pięcioletnie	b	—	—	4,9				10,9
five-year								
O oprocentowaniu zmiennym — trzyletnie					—	0,6	0,2	—
Variable rate — three-year					c	5,9	4,2	—

1 Dotyczy wartości zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku.
Źródło: dane Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

1 Concerns the value of concluded buy-sell transactions in the given year.
Source: data of the Warsaw Stock Exchange.

TABL. 18 (522). POZAGIEŁDOWY RYNEK PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (CeTO)

THE KERB MARKET OF SECURITIES (CeTO)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1996	2000	2002	2003	SPECIFICATION
Akcje					Shares
Liczba notowanych spółek (stan w końcu roku)	2	20	21	22	Number of companies listed (end of year)
Wartość obrotów ^a (notowania ciągłe) w mln zł	46,0	241,1	18,3	17,3	Value of turnover ^a (continuous trading) in mln zł
Wartość obrotów ^a (transakcje pakietowe) w mln zł	—	195,2	79,0	45,9	Value of turnover ^a (block trades) in mln zł
ITO (stan w końcu roku)	19433,3	15254,1	9775,8	9703,5	ITO (end of year)
Kapitalizacja rynku akcji (na ostatniej sesji) w mln zł	62,3	275,3	203,7	335,4	Capitalization of share market (last session) in mln zł
Obligacje					Bonds
Liczba notowanych serii obligacji (stan w końcu roku)	—	3	6	15	Number of registered bond series (end of year)
Wartość obrotów ^a (notowania ciągłe) w mln zł	—	105,4	1,6	8371,2	Value of turnover ^a (continuous trading) in mln zł
Wartość obrotów ^a (transakcje pakietowe) w mln zł	—	—	408,9	1101,6	Value of turnover ^a (block trades) in mln zł
Certyfikaty inwestycyjne					Investment certificates
Liczba notowanych serii certyfikatów (stan w końcu roku)	—	1	1 ^b	1	Number of registered certificates series (end of year)
Wolumen obrotu w szt	—	15	48	35	Volume of turnover in units
Wartość obrotów ^a w mln zł	—	0,6	118,1	0,3	Value of turnover ^a in mln zł
Listy zastawne					Mortgage bonds
Liczba notowanych serii listów zastawnych (stan w końcu roku)	—	—	—	2	Number of registered mortgage bonds series (end of year)
Wolumen obrotu w tys. szt.	—	—	—	30	Volume of turnover in thous. units
Wartość obrotów ^a w mln zł	—	—	—	59,1	Value of turnover ^a in mln zł

^a Dotyczy wartości zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku. ^b Stan w dniu 30 X — ostatni dzień notowań certyfikatów inwestycyjnych.

Źródło: dane Centralnej Tabeli Ofert SA.

^a Concerns the value of concluded buy-sell transactions in a given year. ^b As of 30 X — last day of listing of investment certificates.

Source: data of the Central Table of Offers.

TABL. 19 (523). ELEKTRONICZNY RYNEK SKARBOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (CeTO)

ELECTRONIC TREASURY SECURITIES MARKET (CeTO)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2003	SPECIFICATION
Obligacje			Bonds
Liczba zawartych transakcji w tys. szt	8,0	8,5	Number of concluded transactions in thous. units
Wartość obrotów ^a w mln zł	97693,9	191207,3	Value of turnover ^a in mln zł
Bony skarbowe			Treasury bills
Liczba zawartych transakcji	7	267	Number of concluded transactions
Wartość obrotów ^a w mln zł	263,4	11995,9	Value of turnover ^a in mln zł

^a Dotyczy zawartych transakcji kupna-sprzedaży w danym roku; w systemie notowań ciągłych.

Źródło: dane Centralnej Tabeli Ofert SA.

^a Concerns the value of concluded buy-sell transactions in a given year; in the continuous trading system.

Source: data of the Central Table of Offers.

TABL. 20 (524). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW MAKLESKICH^a**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF BROKERAGES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2003			SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	biura ma- klerskie <i>bro- kerage offices</i>	domy ma- klerskie <i>bro- kerage houses</i>	ogółem <i>total</i>	biura ma- klerskie <i>bro- kerage offices</i>	domy ma- klerskie <i>bro- kerage houses</i>	
Przychody z całokształtu działalności w mln zł	928,0	114,1	813,9	967,4	161,4	806,0	Revenues from total activity in mln zł
w tym:							of which:
Działalność maklerska	573,8	60,1	513,7	696,4	116,1	580,3	Brokerage activity
prowinzje od operacji	396,4	46,9	349,5	443,0	70,0	373,0	commissions from operations
w tym:							of which:
papierami wartościowymi	267,8	32,7	235,1	324,5	51,0	273,5	securities operations
w tym akcjami	200,8	18,3	182,5	239,6	27,5	212,1	of which share operations
inne przychody	177,4	13,2	164,2	253,4	46,1	207,3	other revenues
w tym z tytułu:							of which from:
prowadzenia rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych klienta	26,5	2,8	23,7	22,7	4,0	18,7	keeping client securities and money accounts
zarządzania cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie	90,6	1,8	88,8	156,1	4,0	152,1	managing a customer's portfolio of securities upon order
Przychody z instrumentów finansowych:							Revenues from financial instruments:
w tym:							of which:
przeznaczonych do obrotu	83,8	7,2	76,6	96,1	14,0	82,1	held for trading
dostępnych do sprzedaży	59,8	2,8	57,0	54,3	0,4	53,9	available for sale
Koszty całokształtu działalności w mln zł	897,4	116,6	780,8	729,4	111,1	618,3	Costs of total activity in mln zł
w tym:							of which:
Koszty działalności maklerskiej	647,4	90,2	557,2	603,3	96,1	507,2	Costs of the brokerage activity
w tym:							of which:
wynagrodzenia	228,2	35,9	192,3	217,2	37,4	179,8	remuneration
ubezpieczenia społeczne	32,5	6,3	26,2	28,3	6,2	22,1	social security
opłaty na rzecz regulowanych rynków papierów wartościowych oraz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych i giełdowych izb rozrachunkowych	82,8	9,1	73,7	100,6	13,9	86,7	fees for regulated securities market and National Securities Depository and Stock Exchange Settlement Chamber
Koszty z instrumentów finansowych:							Costs of financial instruments:
w tym:							of which:
przeznaczonych do obrotu	62,4	10,5	51,9	64,1	10,6	53,5	held for trading
dostępnych do sprzedaży	67,0	2,4	64,6	18,7	0,2	18,5	available for sale
Wynik działalności maklerskiej w mln zł	-73,6	-30,1	-43,5	93,1	20,0	73,1	Result of brokerage activity in mln zł
Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, utrzymywanych do terminu zapadalności, dostępnych do sprzedaży w mln zł	18,3	-1,4	19,7	69,1	4,1	65,0	Result of financial instruments held for trading, up to their maturity, available for sale in mln zł
Wynik finansowy z działalności gospodarczej w mln zł	30,6	-2,5	33,1	238,0	50,3	187,7	Financial result from economic activity in mln zł
Wynik na operacjach nadzwyczajnych w mln zł	-0,1	—	-0,1	0,0	—	0,0	Result of extraordinary activity in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	30,5	-2,5	33,0	238,0	50,3	187,7	Gross financial result in mln zł
Zysk brutto	91,3	7,4	83,9	249,9	50,8	199,1	Gross profit
Strata brutto	60,8	9,9	50,9	11,9	0,5	11,4	Gross loss
Wskaźnik rentowności obrotu brutto^b w %	3,3	-2,2	4,1	24,6	31,2	23,3	Gross turnover profitability rate^b in %

^a Nazewnictwo podano w dostosowaniu do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 XII 2001 r. (Dz. U. Nr 153, poz. 1753), dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.

^a Terms are given in accordance with decree of the Minister of Finance, dated 18 XII 2001 (Journal of Laws No. 153, item 1753), data are not comparable with data for previous years. ^b Relation of the gross financial result to revenues from total activity.

Zakłady ubezpieczeń

Insurance companies

TABL. 21 (525). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^aREVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF INSURANCE COMPANIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000 ^b	2002 ^b	2003 ^b	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
Przychody z działalności operacyjnej w mln zł	5138,1	21740,8	26759,4	27991,3	Revenues from operating activity in mln zł
Składki na udziale własnym	16792,0	19903,5	21857,4	Deductible premiums
składki przypisane brutto . . .	5580,5	20837,2	23155,6	24770,0	gross premiums written
udział reasekuratorów w składce brutto i w zmianie stanu rezerw składek . . .	—1370,6	—3321,7	—2622,7	—2549,6	share of re-insurers in gross premiums written and changes in reserves for premiums
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	—723,5	—629,4	—363,0	changes in reserves for gross premiums and unexpired risk
Pozostałe	4948,8	6855,9	6133,9	Others
Koszty działalności operacyjnej w mln zł	4990,1	20658,7	24450,1	25330,6	Costs of operating activity in mln zł
Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	8838,1	11526,1	12557,1	Deductible claims and benefits
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto . . .	3104,9	10193,1	12102,7	12765,2	gross claims and benefits
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych . . .	—789,6	—2243,3	—1476,0	—1020,4	share of re-insurers in paid claims and benefits
zmiany stanu rezerw brutto na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	888,3	899,4	812,3	changes in gross reserves for unpaid deductible claims and benefits
Koszty działalności ubezpieczeniowej	985,0	5094,3	5365,7	5742,6	Costs of insurance activity ^c
Zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1435,9	4495,7	5131,3	4725,9	Changes in technical-insurance reserves
Pozostałe	2230,6	2427,0	2305,0	Others
Wynik z działalności operacyjnej w mln zł	148,0	1082,1	2309,3	2660,7	Result from operating activity in mln zł
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych w mln zł	7,0	4,8	0,5	0,2	Balance of extraordinary profits and losses in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	155,0	1086,9	2309,8	2660,9	Gross financial result in mln zł
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto w mln zł	109,3	603,3^d	872,1	715,4^d	Obligatory encumbrances of gross financial result in mln zł
W tym podatek dochodowy	55,9	608,7	866,9	714,8	Of which income tax
Wynik finansowy netto w mln zł	45,7	483,6	1437,7	1945,5	Net financial result in mln zł
Wskaźnik rentowności obrotu w %					Turnover profitability rate in %
Brutto ^e	3,0	5,0	8,6	9,5	Gross ^e
Netto ^f	0,9	2,2	5,4	7,0	Net ^f

^a Dla lat 1995 i 2000 zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2001 r. w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694), dane od 2001 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Dane po weryfikacji bilansów. ^c Suma kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych pomniejszona o otrzymane prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratora. ^d Pomniejszone o zwrot nadpłaconego podatku dochodowego. ^e, ^f Relacja wyniku finansowego: ^e — brutto do przychodów z działalności operacyjnej; ^f — netto do przychodów z działalności operacyjnej.

^a For 1995 and 2000 according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591), with later amendments, since 2001 is adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694), data since 2001 are not fully comparable with data for previous years. ^b Data after verification of balances. ^c The sum of acquisition costs and administrative costs, decreased by received reinsurance commissions and shares in re-insurers profits. ^d Less refunds of overpaid income tax. ^e Relation of the gross financial result to revenues from operating activity. ^f Relation of the net financial result to revenues from operating activity.

TABL. 21 (525). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a (cd.)**REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF INSURANCE COMPANIES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000 ^b	2002 ^b	2003 ^b	SPECIFICATION
DZIAŁ I DIVISION I					
Przychody z działalności operacyjnej w mln zł	2305,7	11013,7	13869,8	14438,2	Revenues from operating activity in mln zł
Składki na udziale własnym	8092,6	9622,1	10855,3	Deductible premiums
składki przypisane brutto	1851,9	8334,5	9901,5	11167,3	gross premiums written
udział reasekuratorów w składce brutto i w zmianie stanu rezerw składek	-0,4	-165,4	-189,4	-195,3	share of re-insurers in gross premiums written and changes in reserves for premiums
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	-76,5	-90,0	-116,7	changes in reserves for gross premiums and unexpired risk
Pozostałe	2921,1	4247,7	3582,9	Others
Koszty działalności operacyjnej w mln zł	2156,4	10476,0	12910,1	13024,6	Costs of operating activity in mln zł
Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	2625,0	4391,1	5217,0	Deductible claims and benefits
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	909,9	2583,3	4306,7	5151,8	gross claims and benefits
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-0,6	-19,3	-46,7	-64,2	share of re-insurers in paid claims and benefits
zmiany stanu rezerw brutto na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	61,0	131,1	129,4	changes in gross reserves for unpaid deductible claims and benefits
Koszty działalności ubezpieczeniowej	379,3	2574,8	2462,2	2349,1	Costs of insurance activity ^c
Zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	807,0	4411,6	5010,6	4512,7	Changes in technical-insurance reserves
Pozostałe	864,6	1046,2	945,8	Others
Wynik z działalności operacyjnej w mln zł	149,3	537,7	959,7	1413,6	Result from operating activity in mln zł
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych w mln zł	0,3	0,5	0,3	0,1	Balance of extraordinary profits and losses in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	149,6	538,2	960,0	1413,7	Gross financial result in mln zł
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto w mln zł	96,5	303,0	407,9	327,6	Obligatory encumbrances of gross financial result in mln zł
W tym podatek dochodowy	44,9	302,9	406,9	326,3	Of which income tax
Wynik finansowy netto w mln zł	53,1	235,2	552,1	1086,1	Net financial result in mln zł
Wskaźnik rentowności obrotu w %					Turnover profitability rate in %
Brutto ^e	6,5	4,9	6,9	9,8	Gross ^e
Netto ^f	2,3	2,1	4,0	7,5	Net ^f

^a Dla lat 1995 i 2000 zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2001 r. w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694), dane od 2001 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Dane po weryfikacji bilansów. ^c Suma kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych pomniejszona o otrzymane prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratora. ^{e, f} Relacja wyniku finansowego: ^e — brutto do przychodów z działalności operacyjnej, ^f — netto do przychodów z działalności operacyjnej.

^a For 1995 and 2000 according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591), with later amendments, since 2001 is adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694), data since 2001 are not fully comparable with data for previous years. ^b Data after verification of balances. ^c The sum of acquisition costs and administrative costs, decreased by received reinsurance commissions and shares in re-insurers profits. ^e Relation of the gross financial result to revenues from operating activity. ^f Relation of the net financial result to revenues from operating activity.

TABL. 21 (525). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a (dok.)**REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF INSURANCE COMPANIES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	2000 ^b	2002 ^b	2003 ^b	SPECIFICATION
DZIAŁ II DIVISION II					
Przychody z działalności operacyjnej w mln zł	2832,4	10727,1	12889,6	13553,1	Revenues from operating activity in mln zł
Składki na udziale własnym	8699,4	10281,3	11002,1	Deductible premiums
składki przypisane brutto	3728,6	12502,7	13254,0	13602,7	gross premiums written
udział reasekuratorów w składce brutto i w zmianie stanu rezerw składek	-1370,2	-3156,3	-2433,3	-2354,3	share of re-insurers in gross premiums written and changes in reserves for premiums
zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	-647,0	-539,4	-246,3	changes in reserves for gross premiums and unexpired risk
Pozostałe	2027,7	2608,3	2551,0	Others
Koszty działalności operacyjnej w mln zł	2833,7	10182,7	11540,0	12306,0	Costs of operating activity in mln zł
Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	6213,1	7135,0	7340,1	Deductible claims and benefits
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	2195,0	7609,8	7796,0	7613,4	gross claims and benefits
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	-789,0	-2224,0	-1429,3	-956,2	share of re-insurers in paid claims and benefits
zmiany stanu rezerw brutto na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	827,3	768,3	682,9	changes in gross reserves for unpaid deductible claims and benefits
Koszty działalności ubezpieczeniowej	605,7	2519,5	2903,5	3393,5	Costs of insurance activity ^c
Zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	628,9	84,1	120,7	213,2	Changes in technical-insurance reserves
Pozostałe	1366,0	1380,8	1359,2	Others
Wynik z działalności operacyjnej w mln zł	-1,3	544,4	1349,6	1247,1	Result from operating activity in mln zł
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych w mln zł	6,7	4,3	0,2	0,1	Balance of extraordinary profits and losses in mln zł
Wynik finansowy brutto w mln zł	5,4	548,7	1349,8	1247,2	Gross financial result in mln zł
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto w mln zł	12,8	300,3^d	464,2	387,8^d	Obligatory encumbrances of gross financial result in mln zł
W tym podatek dochodowy	11,0	305,8	460,0	388,5	Of which income tax
Wynik finansowy netto w mln zł	-7,4	248,4	885,6	859,4	Net financial result in mln zł
Wskaźnik rentowności obrotu w %					Turnover profitability rate in %
Brutto ^e	0,2	5,1	10,5	9,2	Gross ^e
Netto ^f	-0,3	2,3	6,9	6,3	Net ^f

^a Dla lat 1995 i 2000 zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2001 r. w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694), dane od 2001 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Dane po weryfikacji bilansów. ^c Suma kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych pomniejszona o otrzymane prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratora. ^d Pomniejszone o zwrot nadpłaconego podatku dochodowego. ^{e, f} Relacja wyniku finansowego: ^e — brutto do przychodów z działalności operacyjnej, ^f — netto do przychodów z działalności operacyjnej.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a For 1995 and 2000 according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591), with later amendments, since 2001 is adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694), data since 2001 are not fully comparable with data for previous years. ^b Data after verification of balances. ^c The sum of acquisition costs and administrative costs, decreased by received reinsurance commissions and shares in re-insurers profits. ^d Less refunds of overpaid income tax. ^e Relation of the gross financial result to revenues from operating activity. ^f Relation of the net financial result to revenues from operating activity.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 22 (526). **UBEZPIECZENIA OBOWIĄZKOWE I DOBROWOLNE WEDŁUG RODZAJÓW RYZYKA**

COMPULSORY AND VOLUNTARY INSURANCE BY TYPE OF RISK

A. UBEZPIECZENIA
INSURANCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	1995	2000	2002	2003	1995	2000	2002	2003
	liczba polis w tys. number of policies in thous.				składki ubezpieczeniowe brutto ^a w mln zł gross insurance premiums ^a in mln zł			

DZIAŁ I
DIVISION I

OGÓŁEM (ubezpieczenia dobrowolne) TOTAL (voluntary insurance)	.	10359	10620	9988	1851,9	8334,5	9745,2	11003,2
Na życie Life	.	7972	8072	.	1835,9	4357,4	4691,1	5302,2
Posagowe, zaopatrzenia dzieci Dowry, child provision	.	524	451	.	.	80,2	142,6	147,5
Na życie związane z funduszem inwestycyjnym Life connected with investment fund	.	1826	2063	.	.	2537,7	3144,1	3520,5
Rentowe Retirement	.	37	34	.	0,6	18,0	17,1	19,6
Wypadkowe i chorobowe ^b Accident and illness ^b	.	x	x	x	15,4	1341,2	1750,3	2013,4

DZIAŁ II
DIVISION II

OGÓŁEM TOTAL	49156	56279	44240	44488	3728,6	12239,6	13038,9	13332,9
Ubezpieczenia obowiązkowe Compulsory insurance	17337	16194	16589	15889	1128,7	4363,2	4623,6	4740,0
Odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych Automobile third-party liability	13898	13015	13553	12834	1002,0	4060,1	4270,3	4387,1
Budynków w gospodarstwach rolnych Building in agricultural farms	1748	1599	1498	1507	113,2	255,2	291,8	291,0
Odpowiedzialności cywilnej rolników Third-party liability of farmers	1691	1558	1506	1512	13,5	29,3	32,7	32,1
Inne Others	—	22	32	36	—	18,6	28,8	29,8
Ubezpieczenia dobrowolne Voluntary insurance	31819	40085	27651	28599	2599,9	7876,4	8415,3	8592,9
Majątkowe Property	10149	17277	19162	20397	2384,0	7217,6	7661,2	7818,9
Osobowe ^c Personal ^c	21670	22808	8489 ^d	8202 ^e	215,9	658,8	754,1	774,0

B. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA
CLAIMS AND BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	1995	2000	2002	2003	1995	2000	2002	2003
	liczba odszkodowań i świadczeń w tys. number of claims and benefits in thous.				odszkodowania i świadczenia brutto ^a w mln zł gross claims and benefits ^a in mln zł			

DZIAŁ I
DIVISION I

OGÓŁEM (ubezpieczenia dobrowolne) TOTAL (voluntary insurance)	1930	1885	2294	2097	909,9	2583,3	4239,9	5073,4
Na życie Life	1882	1380	1366	1378	895,9	1707,1	2260,4	2646,2
Posagowe, zaopatrzenia dzieci Dowry, child provision	.	51	54	55	.	80,4	108,5	126,0
Na życie związane z funduszem inwestycyjnym Life connected with investment fund	.	39	291	320	.	253,6	1068,1	1361,8
Rentowe Retirement	36	26	29	24	3,3	39,7	47,9	51,4
Wypadkowe i chorobowe Accident and illness	12	389	544	320	10,7	502,5	755,0	888,0

^a Bezpośrednie; w 1995 r. bezpośrednie i pośrednie (z tytułu reasekuracji czynnej). ^b W zakresie liczby polis — stanowią uzupełnienie umów (polis) ubezpieczeniowych wymienionych w tym dziale (w 2003 r. — 7323 tys. polis). ^c W latach 1995 i 2000 w przypadku polis grupowych w pozycji „liczba polis” wykazywana była liczba osób. ^d, ^e Dotyczy: ^d — 25659 tys. osób ubezpieczonych, ^e — 23015 tys. osób ubezpieczonych.

^a Direct; in 1995 direct and indirect (from inward reinsurance). ^b In regard to number of policies — they supplement the main insurance in this division (in 2003 — 7323 thous. policies). ^c In 1995 and 2000 in regard group policies in item "number of policies" was shown number of persons. ^d, ^e Concerns: ^d — 25659 thous. insured persons, ^e — 23015 thous. insured persons.

TABL. 22 (526). **UBEZPIECZENIA OBOWIĄZKOWE I DOBROWOLNE WEDŁUG RODZAJÓW RYZYKA (dok.)**

COMPULSORY AND VOLUNTARY INSURANCE BY TYPE OF RISK (cont.)

B. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA (dok.)

CLAIMS AND BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	1995	2000	2002	2003	1995	2000	2002	2003
	liczba odszkodowań i świadczeń w tys. <i>number of claims and benefits in thous.</i>				odszkodowania i świadczenia brutto ^a w mln zł <i>gross claims and benefits^a in mln zł</i>			
DZIAŁ II DIVISION II								
OGÓŁEM TOTAL	1414	2214	2398	3608	2195,0	7377,0	7632,6	7469,4
Ubezpieczenia obowiązkowe Compulsory insurance	393	594	665	965	1012,1	2539,5	2707,3	2592,9
Odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych Automobile third-party liability	368	554	590	927	958,3	2409,8	2524,0	2482,1
Budynków w gospodarstwach rolnych Building in agricultural farms	21	36	69	27	46,4	115,9	163,6	86,4
Odpowiedzialności cywilnej rolników Third-party liability of farmers	4	4	4	7	7,4	12,9	13,6	13,3
Inne Others	—	0	2	4	—	0,9	6,1	11,1
Ubezpieczenia dobrowolne Voluntary insurance	1021	1620	1733	2643	1182,9	4837,5	4925,3	4876,5
Majątkowe Property	583	1077	1146	1684	1075,4	4587,7	4611,2	4546,6
Osobowe Personal	438	543	587	959	107,5	249,8	314,1	329,9

^a Bezpośrednie; w 1995 r. bezpośrednie i pośrednie (z tytułu reasekuracji czynnej).

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a Direct; in 1995 direct and indirect (from inward reinsurance).

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 23 (527). **UBEZPIECZENIA DOBROWOLNE W DZIALE II WEDŁUG RODZAJÓW RYZYKA**

VOLUNTARY INSURANCE IN DIVISION II BY TYPE OF RISK

UBEZPIECZENIA INSURANCE	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
	liczba polis w tys. number of policies in thous.		składki ubezpieczeniowe brutto ^a w mln zł gross insurance premiums ^a in mln zł		liczba odszkodowań i świadczeń w tys. number of claims and benefits in thous.		odszkodowania i świadczenia brutto ^a w mln zł gross claims and benefits ^a in mln zł	
Majątkowe Property	19162	20397	7661,2	7818,9	1146	1684	4611,2	4546,6
w tym: of which:								
Casco pojazdów lądowych <i>Automobile liability</i>	3942	3837	3791,8	4041,6	627	1018	2974,3	2981,5
Casco lotnicze, pojazdów szynowych, żegluga morskiej i śródlądowej <i>Aviation, rail-cars, maritime and inland water liability</i>	13	13	91,2	92,7	1	2	50,9	48,5
Szkody spowodowane żywiołami <i>Natural disaster</i>	2781	2735	1170,6	1270,1	95	93	483,6	391,8
Pozostałe szkody rzeczowe <i>Other material damages</i>	4108	5639	978,4	1001,8	233	359	434,7	359,3
Finansowe (kredytu, gwarancji, różnych ryzyk finansowych) <i>Financial (of credit, guarantee insuran- ce, other financial risks)</i>	270	200	448,6	504,8	13	11	187,5	155,5
Świadczenia pomocy <i>Benefit assistance</i>	3590	3623	87,1	86,3	63	63	36,5	41,0
Osobowe Personal	8489	8202	754,1	774,0	587	959	314,1	329,9
Wypadku i choroby zawodowej <i>Accident and job-related illness</i>	7700	7434	612,4	629,1	530	875	254,3	266,2
Choroby <i>Illness</i>	789	768	141,7	144,9	57	84	59,8	63,7

^a Bezpośrednie.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a Direct.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 24 (528). **KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF INSURANCE COMPANIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W tym Of which				
			kapitał (fundusz) podstawowy core capital (fund)		kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	wynik finansowy z lat ubiegłych financial result from previous years	wynik finansowy netto net financial result
			razem total	w tym zagra- niczny ^a of which foreign ^a			
		w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM TOTAL	2000	6540,3	3078,0	1843,6	3441,2	—477,2	483,6
	2002	10828,0	4090,8	2980,8	5879,1	—1672,1	1437,7
	2003	12455,2	4384,7	3184,5	7449,7	—2133,3	1945,5
Dział I Division I	2000	2680,0	1489,5	918,4	1021,7	—52,3	235,2
	2002	4533,5	2070,0	1551,6	2234,9	—863,0	552,1
	2003	5430,7	2209,7	1610,2	2930,9	—1380,8	1086,1
Dział II Division II	2000	3860,3	1588,5	925,1	2419,5	—424,9	248,4
	2002	6294,4	2020,8	1429,2	3644,2	—809,1	885,6
	2003	7024,5	2175,0	1574,3	4518,8	—752,5	859,4

^a Dotyczy zakładów, w których kapitał zagraniczny ma udział większościowy.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a Concerns insurance companies in which foreign capital has the major share.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 25 (529). **KAPITAŁ ZAGRANICZNY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a WEDŁUG KRAJÓW POCHODZENIA**

Stan w dniu 31 XII

FOREIGN CAPITAL OF INSURANCE COMPANIES^a BY COUNTRIES OF ORIGIN

As of 31 XII

KRAJE	2000	2002	2003	2000	2003	COUNTRIES
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM	1856,5	2972,6	3164,4	100,0	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Austria	87,0	325,0	321,7	4,7	10,2	Austria
Belgia	77,3	51,6	47,3	4,2	1,5	Belgium
Dania	38,0	151,8	153,6	2,0	4,9	Denmark
Finlandia	154,5	241,0	259,0	8,3	8,2	Finland
Francja	21,0	41,0	53,6	1,1	1,7	France
Niderlandy	114,9	197,3	262,1	6,2	8,3	Netherlands
Niemcy	816,4	1206,3	1341,9	44,0	42,4	Germany
Stany Zjednoczone	151,5	339,5	305,5	8,2	9,7	United States
Szwajcaria	196,5	129,5	127,8	10,6	4,0	Switzerland
Szwecja	42,5	37,9	37,9	2,3	1,2	Sweden
W. Brytania	100,0	164,3	166,5	5,4	5,3	United Kingdom
Włochy	20,0	87,5	87,5	1,1	2,8	Italy

^a Dotyczy zakładów ubezpieczeń, które posiadają zezwolenie Ministra Finansów, bez względu na to, czy rozpoczęły działalność czy jeszcze nie.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a Concerns insurance companies which have a licence of the Minister of Finance, irrespectively if they begun or not yet begun their activity.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

Otwarte fundusze emerytalne

Open pension funds

TABL. 26 (530). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY POWSZECHNYCH TOWARZYSTW EMERYTALNYCH**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF GENERAL PENSION SOCIETIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
Przychody z działalności operacyjnej^a	754,8	800,8	1228,4	Revenues from operating activity^a
w tym:				of which:
Oплата dystrybucyjna	688,7	624,5	633,8	Front end lean fee
Oплата transferowa	10,5	8,9	7,5	Transfer fee
Oплата za zarządzanie	34,3	150,7	227,8	Assets under management fee
Koszty działalności operacyjnej^b	1649,6	841,3	761,7	Costs of operating activity^b
w tym:				of which:
Koszty akwizycji	772,5	152,1	164,4	Acquisition costs
Koszty agenta transferowego lub koszty prowadzonego przez towarzystwo rejestru członków funduszu	208,7	151,5	158,1	Transfer agent costs or costs of holding the members register
Koszty reklamy	67,6	34,0	23,9	Advertising expenses
Oплата na rzecz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych	0,9	8,9	13,5	Insurance and Pension Funds Supervisory Commission fee
Wpłata na Rachunek Rezerwowy	104,0	145,2	141,4	Reserve Account payment
Wpłata na Fundusz Gwarancyjny	7,2	10,8	11,7	Guarantee Fund payment
Pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego	—	5,5	—	Deficiency coverage
Podatki i opłaty	31,4	43,9	39,3	Taxes and fees
Amortyzacja	39,1	22,6	14,0	Depreciation
Wynik finansowy na działalności operacyjnej	-894,8	-40,5	466,7	Financial result on operating activities
Przychody finansowe^c	80,2	88,2	52,2	Financial revenues^c
Koszty finansowe^d	13,0	9,0	19,5	Financial costs^d
Wynik brutto na działalności gospodarczej	-827,6	38,7	499,4	Financial result on ordinary activities
Saldo zysków i strat nadzwyczajnych	0,0	—	—	Balance of extraordinary profits and losses
Wynik finansowy brutto	-827,6	38,7	499,4	Gross financial result
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto — podatek dochodowy	-0,8^e	2,7	67,5	Obligatory encumbrances of gross financial result — income tax
Wynik finansowy netto	-826,8	36,0	431,9	Net financial result

^a Łącznie z pozostałymi przychodami operacyjnymi. ^b Łącznie z pozostałymi kosztami operacyjnymi. ^c Dywidendy z tytułu udziałów w innych jednostkach, w tym od jednostek zależnych i stowarzyszonych, odsetki uzyskane itp. ^d Odpisy aktualizujące wartość finansowego majątku trwałego oraz krótkoterminowych papierów wartościowych, odsetki do zapłacenia itp. ^e Podatek dochodowy do zwrotu oraz umorzone decyzją organu podatkowego zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a Including other operating revenues. ^b Including other operating costs. ^c Dividends from possessed investments in other entities, of which from subsidiaries and associated entities, earned interest. ^d Financial fixed assets and short-term securities write-offs, interest payable. ^e Income tax to be refunded and tax remised based on a decision of relevant tax authority.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 27 (531). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF OPEN PENSION FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
Przychody z inwestycji	477,3	1514,9	1932,6	Investment revenues
w tym:				of which:
Odsetki	417,6	1293,0	1645,6	Interest
Dywidendy	15,0	94,5	161,5	Dividends
Amortyzacja dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	44,7	91,6	60,6	Amortization of the discount on debt securities purchased below the face value
Koszty operacyjne	39,1	190,8	293,0	Operating costs
w tym:				of which:
Wynagrodzenie towarzystw	34,3	151,9	227,8	General pension societies fee
Wynagrodzenie depozytariuszy	4,8	9,1	10,0	Depository fee
Wynik z inwestycji	438,2	1324,1	1639,6	Investment result
Zrealizowany i niezrealizowany zysk lub strata	230,1	1821,6	2350,2	Realized and unrealized profit or loss
Wynik z operacji	668,3	3145,7	3989,8	Operation result
Przychody z tytułu pokrycia niedoboru	—	16,4	—	Revenues from covering deficiency
Wynik finansowy	668,3	3162,1	3989,8	Financial result

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 28 (532). **AKTYWA OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH**

Stan w dniu 31 XII

ASSETS OF OPEN PENSION FUNDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2002	2003	SPECIFICATION
	w mln zł	in mln zł		
Aktywa ogółem	10038,0	31752,1	45439,3	Total assets
w tym portfel inwestycyjny	9267,4	30487,5	44232,8	of which investment portfolio
Zobowiązania ogółem	112,9	187,5	606,2	Total liabilities
Aktywa netto	9925,1	31564,6	44833,1	Net assets

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.

TABL. 29 (533). **STOPY ZWROTU OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH^a**OPEN PENSION FUNDS RATES OF RETURN^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	30 VI 2000— —28 VI 2002	29 IX 2000— —30 IX 2002	29 XII 2000— —31 XII 2002	30 III 2001— —31 III 2003	29 VI 2001— —30 VI 2003	28 IX 2001— —30 IX 2003	31 XII 2001— —31 XII 2003
Dwuletnia stopa zwrotu w %: Two-year rate of return in %:							
minimalna minimum	10,572	12,304	11,403	15,911	20,581	22,586	18,215
maksymalna maximum	23,980	28,407	26,646	35,596	41,969	53,575	30,278
Średnia ważona stopa zwrotu za 24 miesiące w % Weighted average rate of return for the 24 months in %	19,779	23,131	21,965	26,290	32,953	38,829	26,046
Minimalna wymagana stopa zwrotu za 24 miesiące w % Minimum required rate of return for the 24 months in %	9,890	11,566	10,983	13,145	16,477	19,415	13,023
Kwota niedoboru w mln zł Amount deficit in mln zł	—	—	—	—	—	—	—

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 590.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

^a See general notes, item 2 on page 590.

Source: data of the Insurance and Pension Funds Supervisory Commission.